

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 48 kor
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy hóra ... 4 kor.

Nyilttári közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
újságírók palotájában.

TELEFON-SZÁM: 97.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Staubert József.

Vasárnap, szeptember 1.

Mai lapunk főbb közleményei:

Cecil lord az entente békefeltételeiről.
Arad legtöbb adót fizetői.
Kincstári rendőrség a fináncok helyébe.
Nagy érdeklődés az aradi papírok iránt.
Az aradi piacon.
Tizennégyszer ellopott podgyász.
Miniszterelnök és főispán.
Országos hadigondozó nagygyűlés Aradon.
Bajok a tejkiosztásnál.
Az aradi gyorsvonaton.

Arad fotográfiája.

Elég sokszor és elég szigorúan bíráltam a város vezetőségét, hogy senki nem vádolhat azzal, mintha a mai rendszert menteni akarnám. Tartozom azonban az igazságnak azzal a megállapítással, hogy a város vezetőségének könnyelműsége soha nem jutatharta volna a várost a mai elhanyagolt és eladósodott állapotába, ha a város törvényhatósága s azonnal a város egész közönsége nem viseltetett volna a városi ügyekkel szemben fásult közönnyel. Salacz alatt a város vezetése ennek az erősakaratu embernek kezében összpontosult s ez hozzá szoktatta a polgárságot, hogy reá bizza magát a vezetőségre. Hogy ebből a megszokott gondatlanságból a későbbi vezetők hibái nem ébresztették fel s nem sarkalták a városi ügyek hatékonyabb ellenőrzésén kívül arra is, hogy a város fejlesztését a maga erejének munkába állításával kikövetelje, ez Aradváros polgárságának büne volt. A polgárságnak ily súlyos következményű mulasztását tudatosan nevezem bűnnek és nem hibának, mert ha az érdeklődése s ebből fakadó ellenőrzése erélyesebb lett volna, a mai vezetőség egészen más módon vezetné a várost. Ha tehát ezer okunk van a város vezetősége elleni panaszra, vegye ki ebből a maga részét a város összpolgársága is.

Arad visszaesésében hibás ezenkívül a városi tőke. Ismerem az utolsó másfél évtized pénzügyi viszonyait s tudom jól, hogy a tőke mobilizálása a háborút megelőző évtizedben már nagyon nehéz volt. Ha a jövő háborútól való jogos félelem a tőke nagymérvű tartózkodását is idézte elő, még sem ölt meg minden közgazdasági tevékenységet. És ha az aradi tőke csak egy kissé is foglalkozik a lokális érdekek kérdésekkel, találhatott volna teret is, alkalmat is, hogy a magá részére oly jövedelmező elhelyezést keressen, amely a jogosan várható jövedelmezőségen felül egyúttal a város fejlődését is elősegítette volna. Az ilyen irányú gondolkodás azonban teljesen hiányzott, sőt hiányzik ma is Arad város közgazdasági életéből. És hogy ezáltal milyen erő vonatik el a fejlődéstől, az könnyen elképzelhető.

Az a legnagyobb bajunk, hogy az érdeklődés nálunk az óhajnál tovább nem terjed, akárattá acélosodni nem tud. Hogy többet ne említek, itt van a tisztviselőtelep létesítésének kérdése. Már a háboru előtt meg volt ennek az óhaja s ma az új korszak küszöbén, mikor a la-

káskérdés megoldása a legsürgősebb városi feladattá lett, a mozgalom a terveket és érzelmeiket kifejtő újságcikkek keretén túl terjedni nem tud s hangját sem halljuk ezekben a kérdésekben azoknak a tényezőknek, akik a mozgalomnak életet adni hivatottak. Az egész kérdés még ma is a kávéházak és magántársaságok barátságos megvitatásánál tart. Egészen tipikus aradi eset. Mindenki előtt rokonszenves ez a közérdekű dolog, s ennek dacára sem tud testet öltetni az eszme. Természetesen, mindezekelőtt a hivatalnokokra hárul a feladat, hogy vágyaiknak elérése érdekében akcióba lépjenek. Első dolog lenne, hogy szervezkedjenek. Meg kellene állapítani, kik, hányan, mit akarnak? Ki kellene puhatolni minden hivatalban, kik azok, akik labrük lekötése mellett, saját otthonra törekednek? Ivetek kellene körözní egymás között, hogy megállapítsák a hajlandóság méretét. Ha ezen túl vannak, a hivatalfőnökök kötelessége lenne, hogy egymással érintkezésbe lépjenek s megállapítsák egy nagygyűlés összehívásának helyét és idejét. Ugyancsak az ő kötelességük volna, hogy a gyűlésen a szervezkedés formáját előkészítsék. Amint a mozgalom idejutott, a sikert már elmaradhatatlannak tartom, mert a továbbiakban bizton számíthatnak a város és a tőke segítségére.

Csak az első lépéseket kellene megtenni. már biztosítva is lenne a siker. Az első lépést azonban nincs a ki megtegye; a kezdeményezést mindig mástól várjuk. Az eszmék csak azért találnak sivar talajra itt, mert az érdeklődésen túl, a megvalósításra nincsen akarat.

Nem érdekellentétek, nem a város lakosságának összeférhetetlen természete öli meg a terveket kivitelét. Még csak panamás törekvésekkel sem illehetünk senkit. Pedig ezek a leggyakoribb okai a városok elmaradásának. Ami sok városnak átka, az elmaradt emberek konoksága sem állja útját itt a fejlődésnek. Békében élünk; értelmiséggel, vagyonnal rendelkezünk jobban mint más városok. Érdeklődés van nálunk minden életre való idea iránt. rokonszenvesen fogadunk minden nemesebb eszmét. Am az érdeklődésen túl nem megyünk, megakadályoz ebben bennünket valami erélytelen gyöngeség. Valaki hiányzik, valaki kellene, aki meginduljon a szavakon túl a cselekvés útjára s mi követnénk biztosan. Hogy ilyenek vagyunk, bizonyítják a jótékony mozgalmak s a hadikölcsön jegyzések eredményei. Amint vezetnek bennünket, utolérhetetlenek vagyunk.

Ezen változtatni kell, mert a bajok forrása ez. A háboru olyan sok mindenre megtanított, miért ne tanulhatnánk meg azt is, hogy ha valamit jónak, helyesnek látunk, annak sikere érdekében cselekvőleg lépünk fel. A reánk jövő új korszak, amint nem fogja ismerni a plától szerelmet, éppen úgy nem fogja ismerni az álmódzó embereket sem. Félre tehát azzal a bűnös szerénységgel, amely az üdvös dolgok érdekében sem mer tenni, nehogy feltűnési törekvésekkel vádolják. Inkább ezer stréber tolongjon a fórumon s vigyen élénkséget a közügyekbe, mintsem megölje az egész várost a szerénység és a jóra való restség.

Ujaradi.

Az entente nem akar 5-ik háborus telet.

(Hivatalos jelentések. — Új béketerven dolgoznak.)

Budapest, 1918. augusztus 31. (Hivatalos.)
Olasz harctér: Felderítő harcok. Az ellenség több mint két órán át tüzérségi és aknatüzzel árasztotta el védőseregünket, mire az olaszoknak sikerült *árkainkba behatolni*. A védőszerkasz tartalékjai és pedig a harmadik tiroli császár vadászrezred és a császári vadász rohamzászlóalj osztagai azonnal ellentámadásba mentek át és a császári vadászzászlóalj ütegei, valamint a 40. honvéd tüzérdandár ütegei az ellenséget rövid idő alatt, elkeseredett harc után, *ismét kiűzték*. A 20. bersaglieri ezred a kudarcával végződő vállalkozásért több mint 200 halottal és mintegy 100 fogoly elvesztésével lakt.

Albániában nincs ujság. A vezérkar nőke.

Berlin, 1918. augusztus 31. (Nagy főhadiszállás.)
Nyugati harctér: Ruprecht trónörökös és Böhöm vezérezredes hadcsoportja: Lystól két oldalt levő előtéri csatározások, ellenséges felderítő osztagokat, melyek előretörttek, visszavertünk.

Tegnap az Arrastól délkeletre levő csatárterén az angolok újból ki akarták erőszakolni

az áttörést. Angol és kanadai hadoszlopok nagy számu páncélos kocsik harcbevételével, korán reggel 20 kilométeres arcvonalon törtek előre az Arras—cambrai ut és Baupaumetól délkeletre levő terület között. A württembergiek az utól délre vonalaink előtt *visszaverték az ellenséget*. Rajnai zászlóaljakkal ezekkel egyetemben a Handecourtól északra előrenyomuló ellenséget ismét visszaverték. Handecourtól északra lovassági lövész ezredek az ellenség rohamait vous Orancourt és Flanicourt között meghusították. Handecourtot, melyet átmenetileg elvesztettünk, ismét visszafoglaltuk, majd *magunk mentünk át támadásba*, az ellenséget Bullecourtól két oldalt és a falu nyugati részén át visszavertük.

Ecourtól délre nyugat porosz ezredek elkeseredett harcokban az ellenségnek több támadásait visszaverték. Mann főhadnagynak a 175. gy. ezred századaival saját elhatározásából történt beavatkozása lehetővé tette az átmenetileg elvesztett Ecourt helységnek visszahódítását.

Bapaumetól két oldalt porosz, szász és bajor ezredek meghusították az ellenség roha-

ma, délután az ellenség az Arras—combral ut mindkét oldalán új hadosztályokat vetett harcba. Páncélos kocsiknak és gyalogságoknak újabb tömeges harcbevételével döntést akart kieroszakolni, a csata későn este a mi javunkra döntött. Egy páncélos kocsit szétlőttünk. A Sommetől délre Morwal és Cleri között angol támadásokat visszavertünk. Ahol az ellenség állásainkat elérte, ott ellentámadással vetettük vissza őket kiinduló állásaiba. Az Oistól északra a franciák Libremont és a Noyontól északra levő terület között a csatornaszakaszt nagy erővel megtámadták. A tegnapi napon 52 ellenséges repülőgépet lőttünk le. Lörzer főhadnagy 32. és 33., Könze 32. és Lantzman hadnagy 28. légi győzelmét aratta. Ludendorff. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bécs. Zürichből táviratozzák: A Neues Züricher Nachrichten egy az ententehez közel álló okóláról nyilvánosságra jutott információt közöl, mely szerint az entente államokban komoly törekvés irányul meg abban az irányban, hogy az 5-ik háborus telet kikerüljék és még ebben az esztendőben fejezzék be a háborút. Új terven dolgoznak, amelynek alapján a békét el lehetne érni. És most ehhez az új alaphoz az Egyesült Államok és Japán beleegyezését is kiakorják eszközölni. A pápa, bár csendben, de annál fáradhatatlanabban tevékenykedik a béke érdekében.

Bécs. A Berlinei Lokalanzeiger közli: Rousset alezredes a Petit Parisien katonai kritikusa beszélgetést folytatott Foch tábornaggal, aki ki jelentette a beszélgetés folyamán, hogy nézete szerint a németek az entente csapatok által rájuk mért ütéséket felfogják fogni, hogy azután visszavonulva, régi Hindenburg vonalaikat ismét vissza nyerjék.

Foch tábornagy, mint korábban, most is azt tanácsolja, hogy ne hacsátkozzanak jóvendőségekbe, az egyedüli, amit meglehet jósolni, az, hogy igen erős német ellentámadások következnek, amelyek valósággal offenzívává fognak fejlődni.

Berlinből táviratozzák: Az olasz határnak elzárását ideérkezett semleges jelentések azzal indokolják, hogy az osztrák-magyar délnyugati fronton már a legközelebbi napokban nagyjelentőségű katonai események fognak végbemenni. A londoni haditanács és a római katonai megbeszélések az olasz frontot újból az érdeklődés előterébe állították, minthogy az entente meggyőződött róla, hogy a németek új taktikája folytán a döntés a nyugati hadszíntéren a legközelebbi időn belül nem történhet meg.

Amsterdamból jelentik: A Daily Mail írja a katonai helyzetről: A déli hadjáratok szükséges csapatkiegészítése arra kényszeríti az angol parlamentet hogy a védkötelezettséget 18—47 éves korig minden férfitre kiterjessze.

Varsó. A tegnapi minisztertanácson jelentést tett Radziwil herceg bécsi utazásáról, valamint Károly királlyal, Burián gróf külügyminiszterrel és Wekerle Sándor miniszterelnökkel folytatott tanácskozásairól. Radziwil herceg a tanácskozások eredményét nagyjelentőségűnek mondja, mivel sok kérdést közvetlen felvilágosítás útján kedvezően sikerült elintézni. A Curir Varsavszki megállapítja, hogy Radziwil hercegnek sikerült az irányzó lengyel politikai körök állásfoglalását tisztázni, azonkívül a Károly királynál történt kihallgatáson és a Burián grófia való tanácskozáson világosan megállapították Ausztria-Magyarországnak a jövőbeni Lengyelországgal szemben elfoglalandó álláspontját. A Wekerle miniszterelnökkel folytatott tanácskozás alkalmat adott Radziwil hercegnek arra, hogy megismerje a magyar nép és a magyar kormány érdeklődését a lengyel ügyek iránt. A mai varsói lapok megállapítják, hogy az államtanács megnyitó ülését szeptember 3-án fogják megtartani.

Országos hadigondozó naggyűlés Aradon.

(Teleky Pál gróf és Szentkereszthy Béla báró Aradra érkeztek — Kórházlátogatások. — Naggyűlés a megházán.)

Ma reggel Aradra érkeztek gróf Teleky Pál, az Országos Hadigondozó Hivatal elnöke és báró Szentkereszthy Béla kormánybiztos, hogy megtekintsék a Hadigondozó felügyelete alatt álló kórházakat és intézményeket és érintkezésbe lépve a megye és a város intéző köreivel, a jövő feladatait velük megbeszéljék.

Az előkelő vendégek fogadására megjelentek a pályaudvaron Barabás Béla és Purgly László főispánok, Varjassy Lajos polgármester, Schull József alispán, Tisch Mór dr. városi, Borsos Béla dr. megyei főorvosok, Zimmermann Károly dr. kórházigazgató, Darányi főjegyző, Nachtnébel Gyula árvaszéki elnök, Keller Lajos főtitkár, Deutsch Andor, a városi Hadigondozó irodának igazgatója és Kovachich Gyula, a Vörös Kereszt Egylet aradi meghozottja. Az üdvözlések és bemutatkozások után rövid reggeli következett, amely után az egész társaság kocsióra ült és megkezdte körutját. Az első stáció az Országos Hadigondozó Hivatal működésébe intézete, a Neuman-féle utókezelő kórház volt.

A kórházban Posgay István dr. egészségügyi tanácsos fogadta és kalauzolta a vendégeket. Elmondotta, hogy a kórházban jelenleg 120 beteg van és most akariák barakk építkezéssel 240 ágyásra megnagyobbítani. Teleky gróf végigment a kórház minden termén és behatóan érdeklődött a kórház megnagyobbításának tervéről.

Innen az egész társaság a Zita királyné emlékvérvényi kórházhoz látogatott, ahol Vátschholni Janka, a Vöröskereszt elnöknője és Balogh Andor dr. főorvos, a kórház vezetője jelentek meg a vendégek fogadására. A pedáns tisztaságú kis kórház, amelyben mindössze 30 ágy van, a vendégek létszámát megnverte és különösen a csinos és mintaszerűen berendezett konyha vonta magára a figyelmet.

A kórházból a Városi Hadigondozó Hivatalba mentek, ahol Deutsch Andor igazgató üdvözölte néhány szóval a Hadigondozó elnököt és a kormánybiztosot és megtette beszámoló jelentését. Teleky figyelemmel hallgatta meg a jelentést és amikor Deutsch Andor direktívákat kért a jövőre, a gróf ezt mondta:

— Minden nyí intézetenek, ahogy az urak legjobban gondolják. Az urak ismerik legjobban a viszonyokat és látom, hogy igen jól dolgoznak.

A következő látogatás a munkaközvetítő hivatal és a műveletigazgatóság színterén, ahol Bankert György tanár és Reinhardt Gyula kalauzolták a vendégeket. Teleky és Szentkereszthy megtekintették a Zimmermann-féle protéziseket, amelyeket ide ismételtek. Bankert tanár elmondotta, hogy 169 rokkant közül 56-ot már elhelyeztek, 74 pedig most áll közvetítés alatt.

Fél tíz óra előtt néhány perccel ért véget a körút. Teleky és Szentkereszthy ekkor Purgly László vármegyei főispán hivatalába látogatott, ahol szűkebbkörű értekezlet volt. Az értekezleten a vármegye jegyzője és az árvaszék tagjai is résztvettek.

Egy órakor a Fehér Kereszt felhívására a kórházba gyűltek össze.

Az Országos Hadigondozó ma délután látogatta a vármegyei házi nagytermében nagygyűlést. A terem zsúfolásig megtelt érdeklődőkkel. Különösen katonatisztek és hűlvek jelentek meg nagy számban, de képviselve volt ott Arad egész intelligenciája.

Néhány perccel 5 óra után vonult be az előadásra. Barabás Béla dr. Arad vármegyei főispánja szólt fel elsőnek. Kifejtette, hogy a mai háborus világban, midőn mindenkinek legfőbb óhaja a béke, két nagy kérdés vár megoldásra: a közéletmegújítás és a hadigondozás. Ezen az ülésen a hadigondozás problémáiról lesz szó. Üdvözli a megjelent illusztris vendégeket, gróf Teleky Pált és báró Szentkereszthy kormánybiztosot, majd át-

adta a szót gróf Teleky Pálnak, az Országos Hadigondozó elnökének.

Gróf Teleky Pál elsősorban üdvözli a nagyszámban megjelent érdeklődőket. Semhol sem tapasztalt olyan nagy érdeklődést, mint épen Aradon, amiről illetékes helyen be is fog számolni és samiert köszönettel adózik a megjelenteknek. Kifejté, hogy a hadigondozás félig állami, félig társadalmi intézmény. A Hadigondozó legfőbb teendője a rokkantak gyógykezelése és tanítása. A Hadigondozónak az országban eddig 9 sebészeti intézete van, de a legszebb és legmodernebbet ezek közül ma látta Aradon. Ezekben az intézetekben összesen 9000 férőhely van, ami ugyan nem nagy szám, de mégis több a semminél. A tuberkulózis ellen irányult intézkedések száma, sajnos, mélyen alul van a szükségesen, de ezeken az állapotokon is segíteni fognak.

— Eddig a Hadigondozó intézeteiben 70.000 rokkantat gyógykezelték. Ha meggondoljuk azonban, hogy eddig minimálisan és hivatalos adatok alapján összeállított statisztika szerint hozzávetőleg 129.000 rokkant van az országban, úgy láthatjuk, hogy még körülbelül 60.000 rokkant szorulna gyógykezelésre. A hadigondozás kérdését gazdasági kérdésnek tekintik, mert azokat a veszteségeket, amelyeket a háboru alatt szenvedünk, a Hadigondozó lesz hivatva visszaállítani. Érdeklünk a rokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaik támogatása, hiszen ezek az ország lakosságának jelentékeny százalékát képezik. Vajon katonai vagy polgári szempontból kell végezni a hadigondozást? Egyesítve, a polgárságnak a katonákat támogatva kell a hadigondozás fontos misszióját végezni. Legfőbb elvünk legyen, hogy inkább gyorsan, mint nagyon jól. Mert gyors munkával sok hasznost cselekedhetünk, míg a „nagyon jól“ elve az elkészttség jellegével is bírhat. Kéri a közönséget a Hadigondozó támogatására és végül ismét köszönetét fejezi ki a nagyszámban való megjelenésért.

Az elnök ama kérdésére, hogy óhajt-e valaki a közönség köréből felszólalni, elsőnek dr. Majos József főörzrsorvos jelentkezett. Figyelmébe ajánlotta a Hadigondozónak, hogy szép, ha a rokkantakra is gondolnak, de feltétlen szükséges, hogy az oly nagyon divatosá vált öncsonkítást büntessük, továbbá intézkedést kér arra nézve, hogy azokkal a rokkantakkal szemben, akik szándékosan akadályozzák meg a teljes munkaképesség visszanyerését, ne a szigorú paragrafusok értelmében járjanak el és ne büntessék őket, mert ennek sok értelme nincsen. A rokkant nyugdíjat sem szabad megvonni, mert ezáltal nem a rokkantat, hanem a családját sújtjuk, akik jól lehet teljesen ártatlanok. Inkább az irányban tesz előterjesztést, hogy a falu lakosait kérje fel a Hadigondozó arra, hogy szószékről hirdessék az öncsonkítás helytelen voltát és az orvosi kezelés feltétlen elismerését és alávétését.

Purgly László főispán záróbeszédében a háboruval mini nagy közgazdasági katasztrófával foglalkozott és ez alapján elmondta, hogy aggodó gondoskodással kell figyelmünket a háboru okozta pusztítások által a legtöbbet szenvedett magyar emler megmentésére irányítani. Az emberanyag értékelésének ezt a fontos célját szolgálja az Országos Hadigondozó, amely szerencsétlen embertársai megmentését teszi erkölcsi törvénnyé. Elismeréssel köszönti gróf Teleky Pált elnököt és köszöni a megjelentek nevében eszmegazdag, nagyértékű előadását.

A naggyűlés Purgly László főispán emelkedett szellemű és igazi szónoki lendülettel elmondott beszédének hatása alatt oszlott szét.

A vendégek nagyrésze az esti személyvonattal utazott Budapest felé. Teleky Pál gróf és kíséretét a vasuti állomáshoz kikísérték a naggyűlés résztvevői, köztük a két főispán is.

Arad legtöbb adót fizetői.

(A virillisták névsora.)

A városi számvevői hivatal most állította össze azoknak a legtöbb adófizetőknek névsorát, akikből a megfelelő retorták végigjárása után majd a végleges virillista-névsor kialakul. A névsort itt adjuk:

I. Neuman Testvérek gyáros 107034.30, Steiner Ferenc és Goldschmidt Sándor 40500, Steiner Ferenc és neje ht. 1080, Goldschmidt Sándor bankár 6143.99, Radó Gyula keresk. 16200, Radó Gyula és neje ht. 1040.72, dr. Tagányi Sándor, br. Bohus Lajos és Hehs Béla ht. 9060.80, dr. Tagányi Sándor ht. 1957.79, Hehs Béla tak. igazg. 1464, Stern Lipót és neje ht. 8384.88, Éles Béla dr. és Géza ht. 7191.52, néhai Éles Ármín és neje ht. keresk. 5508.88, dr. Éles Béla és Bing Hugó ht. 441.94, dr. Éles Béla ht. ügyvéd 58.15, Bing Hugó ht. igazgató 1597.90, Adler Andor ht. 6264.09, Kutzjahr Mihály földbirt. 6026.60, Dományi József és fia János borkeresk. 6313.64, kiskoru Andrányi Lajos haszonélv. özv. báró Andrányi Károlyné ht. 5329.94, Andrányi Károlyné és gyermekei és dr. Baross Lajos és Tömörny Jenő vaskeresk. 4050, özv. Andrányi Károlyné ht. 841.59, özv. báró Andrányi Károlyné ht. 436.80, Lócs Rezső és neje ht. 5016.20, Reinhardt testvérek ht. butorker. 4532.54, Jellinek József igazg. 4883, Lengyel Manó és neje ht. butorkeresk. 4759.20, dr. Háromy László ht. 4465.86, Schwartz Adolf és Herman ht. 4317.71, Schwartz Adolf, Herman és Weisz Izidor keresk. 1114.10, Faragó Gyula ht. 4313.64, Lépszay Sándor és neje ht. tőzsdés 4148.46, Lépszay Sándorné ht. 426.79, Weisz Márk ht. 4112.55, Weisz Mór és fiai ht. cukorgyáros 1673.50, Havas Sándor ügynök 4054, Kutányi Ferenc és neje ht. cipőkeresk. 3925.44, dr. Domján Aurél és neje ht. orvos 3751.32, Schuch Ferenc és neje ht. 3602.45, Heinrich Sándor ht. igazg. 3459.74, Bing János és Edéné ht. ker. 3450.28, Schwartz János és neje ht. 3449.32, Kornis Ödön, Ármín, Izsó ügynök 3394.33, Tóth József és neje ht. tőkepénz 3234.48, Róth Zsigmond ht. szénker. 3209.39, Róth Józsefné és társai ht. 364, Szabó Albert és neje ht. üvegkeresk. 3202.20, Reisinger Sándor és neje. Reisinger Ferenc ht. 3120.20, Reisinger Sándor és Ferenc ht. 1949.37, dr.

Reisinger Ferenc ügyvéd 55, Reisinger Sándor és neje ht. 85.86, Fodor Zsigmond és Reisinger Sándor ht. 1656.68, Tedeschy Viktor ht. jutalék 3065.34, Wanicsek Ferenc és Franciska ht. 3020.48, Löwy Márkus ht. 2994.51, Földes Kelemen és neje ht. gyógyszerész 2932.84, Reusz Sándor és neje ht. sóraktáros 2933.82, Weisenburger Nándor igazgató 2925.50, Bársony Andor és neje ht. keresk. 2834.90, Nesnera Aladár és testvérei adófizető Nesnera Aladár ht. földbirt. 2822.84, Nesnera Aladár mérnök 92.80, Hegediüs Gyula és neje ht. ker. 2816, dr. Posgay István ht. orvos 2813.04, Pollák Vilmos és neje ht. szénker. 2690.06, Kneffel Lajos ht. szénker. 2676.31, Kneffel Lajosné ht. 239, Mairovitz Emil ht. 2619.27, Kerpel Izsó és neje ht. 2593.72, Fehér Gábor igazgató 2577, Kremmer József ht. borker. 2546, Schwartz Jenőné és Löbl Gyuláné ht. 2549.76, Löbl Gyula borkeresk. 1620, Hofman Adolf igazg. 2523, Szántay Lajos és neje ht. építész 2496.38, Stengl Andor, Malvin, Lujza ht. 2473.56, Stengl Andor ht. 1121.32, Gör. kel. román püspökség adófizető Pap I. János földbirt. 963.94, Pap I. János püspök 1354, Lusztig Ármín és neje ht. 2388.57, Hajós Árpád és neje ht. gyógyszerész 2382.94, Klein B. Vilmos ht. faker. 2347, Réthy Viktor és fia ht. nyomdász 2337.80, Horváth Sándor és neje ht. vendéglős 2291.36, Kaufman Sándor és idős Kaufman Lajosné ht. 2268, Kaufman Lajos és Löwy Mór borker. 1654.10, Reusz Sándor, Schreyer Viktor, Kaufman Lajos, özv. Kaufman Lajosné, özv. Éles Árminné, dr. Éles Béla és Géza jéggyár 270, Rozsnyai József, Ilona, Etel és Jolán ht. gyógyszer. 2200.50, Szalay Antal földbirt. 2191.22, Kolosa Viktor vendéglős 2027.46, Winkler József ht. 2005.65, Varga N. András és neje ht. cukrász 1947.54, Kremmer Alajos ht. 1934.51, Braun Gusztáv ht. volt szállodás 1908.41, Schreyer Viktor és neje ht. sóraktár. 1900.21, Szathmáry Mihály ht. 1959.34, Darányi János ht. 1890.15, Solymos József és neje ht. malomtulajd. 1830.28, Pick Ernő és neje ht. 1825.20, Pick Ernő és Manó keresk. 675, Nikollits Sándor ht. 1775.47, Kosmínczy Károly ht. 1773.60, Koch Dániel műsz. 1752.52, Dobiaschy József és neje ht. gyáros 1725.55½, Krisán Dezső ht. 1657.97, Némethy Emil igazg. 1655, Deutsch testvérek kereskedő

1650, dr. Köpf János ht. ügyvéd 1610.25, Nemes Géza terménykeresk. 1610.64, Nemes Géza és neje ht. 572.42½, Ifj. Fridrich György ht. 1604.58, Ifj. Purgly Emil ht. 1575.24, dr. Kell Lipót ht. ügyvéd 1564.69, Rosenberg Arnold és neje ht. borkeresk. 2149.28, dr. Keppich Jakab ht. orvos 1960.30, Stauber József és társa ht. 1603.92, Stauber József házt. főszerkesztő 561.89, Kinczig Géza ht. 1651.16, Böhm Géza és Flam Miksa ht. fakeresk. 1559.10, Flam Miksa petroleumker. 66, Flam Lipót-cég deszkaker. 545, Kinczig János ht. 15154.53, Mülek Lajosné ht. adófizető, Mülek Lajos közjegyző 1548.72, Hegyi Albert ht. 1500.40, Stampel József ht. 1482.24, Katona Károly igazg. 1462.—, Hammer Vilmos ht. 1447.71, dr. Lukács István és Mariska ht. 1446.38, dr. Varjassy Lajos titkár 1121.20, Freund Fülöp és neje ht. 1452.08, Freund Fülöp és Kürt József keresk. 812.17, Heitz Nándor dr. ht. ügyvéd 1465.31, Koromzai Frigyes igazg. 1435, Ring Lajos és neje ht. gyógyszer. 1406.85, Szontagh Gusztáv és neje ht. 1386.37, Bloch Lajos Károly ht. 1394.60, Bloch Lajos ht. 170.54, Wadowszky Gusztáv ht. 1369.04, Lukácsy Lajos ht. ügyvéd 1361.41, Weinberger Ede cégvezető 1354, Rajku Sebő igazg. 1354, Rajku Sebő ht. 292.98, Rajku Sebő és társai földbirt. 310.47, Robitsek Agoston ht. ügyvéd 1317.85, Mayer Miksa ht. 1308.44, gróf Porczy Lajos és neje ht. 1702.40, Müller József és társa ht. 1285.30, Lénárd András hentes ht. 1280.34, Cukor László ht. fakeresk. 1342.85, Robitsek Lajos ht. ügynök 1316.26, Burza Simon és Kornél ht. vask. 1253.50, Adler Hugó keresk. 1251.60, Czárán Géza ht. 1233.40, Krausz Mór ht. 1227.84, Zerkovitz Rudolf igazg. 1219, dr. Czédly Károly ht. ügyvéd 1152.62, Szathmáry Mária és Géza Hady Antal adófizető ht. 1132.82, Hady Antal és neje ht. 391.18, Hady Antal acsev. főellenőr 510.30, Hady Antal és társai ht. 145.60, Funkelstein József ht. keresk. 1109.10, Domán Sándor ht. ker. 1022.36, Mellinger József ht. 1003.

SPORT.

+ Aradi csapatok football mérkőzése. Vasárnap délután fog lefolyni az aradi sportegyesületek footballmérkőzése. Ez alkalommal az AMTE és az ATE csapatai kerülnek szembe egymással barátságos mérkőzés keretében. A nagy mérkőzés előtt a Temesvári 33. FC jóképességű csapatával a szövetségi díjért. A mérkőzések az ATE óvártéri pályáján kedveszletlen idő esetén is meg lesznek tartva.

Alvinczi generális gyűrűje.

(Lukácsy Lajosnak „Esetek az életből” című könyvéből.)

Ki nem ismerné a magyar nép életébe beszűrődött szállóigét:

— Kend-e az az Alvinczi? A „Historia arcana” című, az Akadémia tulajdonában levő híres történeti munkában a következő áll erről:

„A XVII. század végén megtámadták a franciák országunkat és megszállták hazánk dunántúli részét. Sopron Moson, Veszprém, Zala és Vasvármegyéket, amelyeket a magyar fölkelő nemesség serege védett. A miénk nagyon hiányosan voltak felfegyverkezve, legerősebb fegyverünk a fokos volt, amelyet a most dúló világháboruban is nagy eredménnyel, vitézül használtak a somogyi bakák. Volt ugyan kovás fegyverük is, de rossz, hiányos és használhatatlan. Erről állítja a monda, hogy egy fiatal inzurgens nemes afeletti haragjában, hogy puskáját nem használhatta, a generális elé lépett és azt kérdezte tőle:

— Kegyelmed-e az az Alvinczi? — s midőn a generális azt válaszolta neki, hogy:

— Én vagyok! — az inzurgens katona Alvinczi lábához dobta a fegyverét és azt mondta neki:

— No fogja kend s egye meg kend ezt a kis puskát, ennek se kakasa, se kovája, löjjön kend evvel a franciára

A történeti feljegyzések szerint a felháborodott inzurgens egész más kifejezést használt, miként azt mindnyájan tudjuk, de a nem szalonképes mondást nem reprodukálhatom.

Ez az Alvinczi József, aki tábornag és Magyarország főhadikormányzója lett, utolsó sarja volt a híres Alvinczi családnak és vele a család férfiága ki is halt. Az Erdélyben levő alvinczi kastélyban született, mely legutóbb a híres magyar festő, Pataky László tulajdona volt, aki azt restauráltatta és ott festette az egész országban, sőt a külföldön is keresetté vált híres kurucz vitézeit. Alvinczi József korán árvaságra jutott és gróf Gyulay Ferenc udvarába került a Gyulaférvár melletti berzei kastélyba. Itt töltötte ifjúságát. Azt mondják, hogy korának legszebb fia volt. A fiatal Alvinczi, mint azt egyik-másik rosszmájú erdélyi családi történetíró feljegyezte, az akkori gróf Gyulayné, egy báró Bornemissza-leánynak nagyon mélyen nézhetett a szemébe, mert a grófi férj megneszelt valamit és besoroztatta a fiatal Alvinczit a saját nevét viselő huszár ezredbe és azonnal strázsamesternek nevezte ki. Alvinczi bárót a reménytelen szerelme vitézzé tette, hálálmegvetéssel harcolta végig az akkor dúló nagy háborukat és mindig a legnagyobb veszedelmeknek tette ki magát. Hihetetlen gyorsasággal emelkedett katonai pályáján és csakhamar a legmagasabb katonai rangot érte el, a mely csak elérhető volt. Nem nősült soha, aggle-

gény maradt s miután örökösei nem voltak és nagy vagyona a kincstárra szállott volna, kérésére a császár megengedte külön pátenzenben, hogy egész vagyonát a Gyulai grófi családnak hagyja. Hálából, mert e család karolta őt fel árvaságában és nevelte őt és gondoskodott róla, Innét származik a Gyulai grófi család nagy vagyonának tekintélyes része.

Midőn aztán Magyarország főhadikormányzója lett és Budapesten lakott, II. József császár ki akkor még trónörökös volt, Magyarországoni jártában vendége volt egy izben báró Alvinczinek Budán, ahol Alvinczi kormányzói székhelyét tartotta. A bécsi családi császári irattárban állítólag van egy levél, amelyet II. József császár mint trónörökös írt édes anyjának, Mária Terézia császárnénak magyarországi utjáról és az itt szerzett élményeiről. E levélben a többi között ezt írja:

— Báró Alvinczi tábornag nagy lakomát rendezett a tiszteletemre, egy fényes dísznótort, a szakácsa művészi dolgokat produkált. Neki ajándékoztam a nagy zöld gyűrűmet.

Tulajdonképen a levél tartalmából nem lehet megállapítani, hogy József trónörökös kinek adta a nagy zöld gyűrűt, Alvinczinek, vagy a szakácsnak Annyi azonban bizonyos, hogy régi nagy, türkiz gyűrű egy előkelő gazdag magyar mágnás család birtokába került, amelynek egyik női tagja annak idején magától báró Alvinczitől kapta a gyűrűt ajándékba.

Az aradi piacon.

— Drága a gyümölcs, olcsó a szárnyas. —

A piac minden városnak a főütere. Rengeteg tarka, zibongó tömeg, kisebb panamak és nagyobb árdragítások: ez a mai aradi piacnak a hű fotográfiája. Körülnéztünk a mai piacon és tapasztalatainkról alább számolunk be.

Drága a gyümölcs, ez a legelső piaci megállapításunk. Rengeteg mindenből a felhozatal, mégis horribilis ára van mindennek. Különösen áll ez a *körtére*, amelynek mesébeillő ára van még most is, a körtészezon idején. Az ára különként 2.40—2.60 között váltakozik és ha elgondoljuk, hogy békevilágban kilóját 40 fillérjével vásárolva, már azt mondtuk, hogy drága, akkor azt hisszük, szükségtelen a mai magas árat aláhuznunk.

Őszi barackból meglepően csekély mennyiséget hoztak a piacra. Ennek az a magyarázata, hogy az idén részben jóval gyengébb volt a termés a rendesnél, részben pedig rengeteg őszibarackot szállítottak ki Ausztriába és Csehországba. Természetes, hogy a gyenge piac mellett aztán erős ára van: kilóját 3.20—3.60-ért vesztegetik.

Ujabbán nagy a felhozatal a *szederben*; ez aránylag nem is olyan drága, de talán éppen azért adják olcsóbban, mert egyáltalán nem fogy. Literje 1 korona és azt hisszük, nem igen tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a mai piacon a szeder a legolcsóbb gyümölcs.

A leghálatlanabb uzsorát a *göngyével* fizik. Közönséges kis törpe göngyögyéért, amely nem nagyobb egy gyermek öklénél, 1 korona 20 fillért kérnek, ami már az árdragítás csimboraszója. Tudni kel ugyanis, hogy a göngyödinnye kilója 72 fillérben van megállapítva.

Érdekes alakja a piacnak az öreg *Zsiga bácsi*. Az egész piac ismeri, csak éppen a rendőrség nem. Az öreg Zsiga bácsi keresztül-kasul

fárja a piacot, nagy tarisznya lóg a nyakában és az asszonyok gyakran megszólítják:

— Zsiga bácsi, adjon egy staneclival!

Az öreg kinyitja a tarisznyáját és egy kis csomagot nyújt át, melynek fejében 1 koronát nyomban be is kasztróz. Megkérdeztük az egyik asszonyt, aki vett ezekből a rejtélyes kis csomagokból, vajjon mit tartalmaznak a nagy keresletnek örvendő csomagok? Az asszony erre leleplezte nekünk a vén kujón Zsiga bácsit; elmesélte ugyanis, hogy az öreg már több mint egy esztendeje azzal foglalkozik, hogy a piacon ilyen kis csomagokban porcukrot árul. A cukornak, amelynek nincsen talán 3 deka súlya sem, 1 korona az ára. Az asszony véleménye szerint Zsiga bácsi körülbelül 800 darabot is elad naponta csomagjaiból. Hogy honnan szerzi a cukrot, az az ő dolga. Bizonyára nem fogja senkinek sem elárulni.

Harminchét krajcár piaci nyelven, azaz 74 fillér a *tojás* darabja. Olyan elszomorító tünete ez a háborus uzsorának, hogy nem is érdemes rajta tovább keseregni.

Meglepő olcsó a *szárnyas*. Talán szintén a gyenge keresletnek a következménye, de tény, hogy vágott kacsát a mai piacon 18 koronáért kínáltak. A mai viszonyokhoz mérten olcsó. Más szárnyas a mai piacon egyáltalán nem volt, annál inkább csodáltuk tehát, hogy az olcsó kacsának nem akar vevője akadni. A végén már 16 koronájával kínálták a bajba jutott kofák, amire egy háborus hiéna megvette az egész készletet, valami 40 darabot. Hogy nem fog rajta veszíteni, az valószínű.

A főzeléki piac bizony elég szomorú látvány. Nem hoznak semmit, a kofák már utközben eladnak mindent drága pénzen, úgy, hogy a piacra nagyon kevés zöldség, főzelék kerül. Zöldpaprika rengeteg van, 6—8 fillért kérnek darabjéért. A savanyított káposzta kilója 2 korona 40 fillér, szintén nem megvetendő összeg.

Érdekes, hogy míg a kofák 2.70 koronáért árusítják a zöldbab kolóját, addig a hatósági

elárusítónál 70 fillér az ára. Kelkáposzta egyáltalán nincsen, ami van, az nem egyéb két-három fonnyadt levélnél. Kilója 4 korona. Szintén nem drága. Legalább is a kofa azt mondta.

Ezek voltak a mai piaci tapasztalataink. Elég szomorúak, de jól mondta az egyik kofa: lesz az még másképpen is! Biztosan arra célt, hogy rosszabbul.

TANÜGY.

(—) **Beiratás.** Az állami tanítóképző-intézzel kapcsolatos gyakorló elemi népiskolában a beiratást szeptember 3-án d. e. 9—12-ig tartjuk meg a Bercsényi Miklós-utca 10. sz. a. állami kisdudó épületében. Az iskolaév 5-én kezdődik. — Az igazgatóság.

(—) **A városi zeneiskola** teljesen újjászerveve kezdi meg működését. Beiratások szeptember 2-án kezdődnek délelőtt 10—12-ig és délután 3—5-ig. Minden tanszakon elsőrendű tanerő van és a tananyag azonos az Orsz. Zeneakadémia tananyagával.

(—) **Kereskedő tanoncok beírása.** Az aradi községi kereskedő tanonciskolában a tanoncok beírása az alább megjelölt helyen és időben esz közöltetnek: A beírás f. évi szeptember hó 2., 3. és 4-én délután 2—3 óráig, továbbá 5., 6. és 7-én délután 2—4 óráig történik, mindenkor a Kazinczy-utcai polgári fiúiskola tanári szobájában. Minden tanonc köteles a beíráshoz előző évi bizonyítványát, továbbá 24 kor. tandíjat és 2 kor. értesítő díjat magával hozni. A tanítás f. évi szeptember hó 9-én délután 2 órakor veszi kezdetét. A szeptember 9-éig be nem írt tanoncokat az igazgató a rendőri büntetőbírósnak jelenti be. — **A városi tanács.**

(—) **Esperantó tanfolyam.** Az Esperantó Egyesület e hóban kezdi meg őszi tanfolyamát. Jelentkezések Varga Imre tanár úrnál felső kereskedelmi iskola.

(—) **A Fodor-féle magán elemi iskolában** a beiratások szept. 1., 2. és 3-án tartatnak.

Évek előtt Velencéből utaztam haza s mert tudtam, hogy az egész éjjelt vonaton kell töltenem, mert az csak másnap érkezik meg Budára és tekintettel, hogy akkor hálófülkék nem voltak, a vonat indulása előtt értekeztem az olasz kalauzal és 10 lira borraival ellenében egy egész első osztályú fülkét kaptam, amelyben kényelmesen utaztam Görzig, ahova a vonat az esti órákban ért.

A görzi állomáson a befüggönyözött fülkém ablokán keresztül a kocsi folyosóján élénk beszélgetést hallottam. Mintha valaki beakart volna jönni az én fülkémbé. Próbálta is a zárt ajtót kinyitni, ami ellen az én kalauzom tiltakozott. Majd férfi és női beszélgetést hallottam — magyarul. Kinyitottam a fülkém ajtaját, két nő és egy férfi állott ott, a férfi rövidesen bemutatkozott. Egy nagynevű magyar gróf volt és rövidesen eladta, hogy a feleségének hirtelen beteg atyjához kell utaznia Magyarországra, idő nem volt már arra, hogy külön fülkét rendelhessenek. Velencében, megkért tehát, hogy a felesége és társalkodónője a fülkében utazhassanak. Magától értetődik, hogy a legnagyobb készséggel ajánlottam fel a fülkét, mert hisz nem is volt jogom egy ülőhelynél többet elfoglalni. A hölgyek leültek, egy darabig társalogtunk, és midőn az alvás ideje elérkezett, kimentem a folyosóra, és kértem a már akor osztrák kalauzt, hogy megfelelő borraival ellenében kerítsen nekem egy fél fülkét, ahol nyugodtan alhatom reggelig. Rövid idő múlva jelentette a

kalauz, hogy egy másodosztályú fél fülkét kaphatok. Kezdem az alváshoz szükséges cökmököket szedegetni és távozni, amit a grófné észrehevén, tervem ellen tiltakozni kezdett.

— Azt nem engedem, szólta határozottan, hogy Önt innen kiturjuk. Bár én kijelentettem, hogy másodosztályú egyes fülkében kitűnően leszek elhelyezve. A grófné nem tágitott, végül aztán kezdtük fejtegetni az esélyeket az alvás elyezkedés tárgyában. Bár meglehetősen álmosak voltunk, sokat neveltünk a komikus helyzet felett. Efejtettem, hogyha hárman maradunk a fülkében, kettőnek ülve kell aludnia. A grófné nem akarta elfogadni, hogy az egyik oldalon ő maga feküdjék le, azt erővel nekem szánta, mert ott, mint mondá, elsőbbségi jogom van. Azt meg én nem fogadtam el.

— Hátha, — mondotta a grófné — az angol nevelőnő menne a másodosztályú fülkébe? De ő maga is elnevette magát e meggondolatlan tervére, mert én tréfából azt mondtam reá:

— Bocsanat, méltóságos asszony, erre még egyikünk se melég öreg. Szívvel nevetett rajta, majd azt proponálta, hogy majd ő megy a másodosztályú fülkébe aludni és maradjak én az angol társalkodónővel ott. A midőn ezt a grófné a társalkodónőnek megmagyarázta, az elsápadt és ijedten keresztet vetett magára.

— Soha, soha! — mondta angolul. Végül is én eltávoztam és egyedül hagytam őket. Kérték, hogy zárjam rájuk a fülke ajtaját.

Budára érve a grófnőt fogatja és inasa várta. Felajánlotta, hogy a fogatán elvisz az „Angol királynő”-szállodába, ahol laktam és meghívott magához aznap este 6 órára ebédre, utánam küldötte a fogatját. Az ebédnél egyik sógornője is jelen volt, egy akkori aktív osztrák miniszter neje. Távozásom előtt felajánlott nekem egy értékes, szép nagy türkisz gyűrű, utazásunk emlékéül. Hiába tiltakoztam, el kellett fogadnom és ekkor mondotta el nekem a gyűrű történetét, hogy az báró Alvinczitol származik, amelyet öreg anyja kapott anak idején a táborszernagytól emlékül s most örökség útján reá, az unokára szállott. Mint gyűrűt nem használhatta, fülbevalót óhajtott belőle csináltatni, azonban évek során sem Bécsben, sem Párisban nem tudott hozzávaló párt találni.

Én aztán a gyűrűt antik formájából kivetkeztettem — amiért a szakértők nagyon megróttak — aranyfoglatba tettem, mert eddig ezüstbe volt és a régi gyémánt kövek helyett modern briliánsokkal kerítettem be. Rövid ideig hordtam is, de miután nagy feltűnést keltett, a szekrénybe helyeztem nyugalomba és vártam, a mig megjön rá az alkalom, hogy viselje valaki. Ez csakhamar meg is jött, fiam letette a jogtudori vizsgát és ennek emlékéül neki adtam, aki azt ma is viseli.

Igy került a József császár, illetve báró Alvinczi generális hires gyűrűje a birtokomba.

Cecil lord az entente békefeltételeiről.

(Az entente nem fenyegeti Németország virágzását.)

Stockholm. Az Allehanda és az Altonbladed hasábjain megjelent békecikkek alkalmából a Stockholms Tidningen tudósítója Lord Robert Cecil, aki ez idő szerint a külügyminisztert helyettesíti, nyilatkozatra kérte fel a skandináv közönség részére.

E felszólításra válaszolva Cecil a következőket jelentette ki:

— Teljesen valóban, hogy az entente vezető államférfiai, mint az Allehanda és az Altonbladed állítják, nem hisznek a német vereség lehetőségében. A németek gyakran hangoztatják azt a meggyőződésüket, hogy egyik fél sem érheti el a katonai döntést. Ez kétségkívül áll Németországra, de nem az ententera. Foch fényes eredményei és a kimeríthetetlen amerikai erősítések állandó özönlése az entente-kormányoknak és katonai tanácsadóknak minden okot megadnak a bizalomra. Az entente nem szándékozik magát a német népen mint egyéven megbosszulni, vagy Németország jövődöntő életét és nemzeti virágzását fenyegetni. De el van határozva annak kikényszerítésére, hogy Németország teljes elégtételt adjon a hűnökért, amelyeket elkövetett, elsősorban Belgiummal szemben.

Egyébként az entente addig, amíg a német nép világosan nem mutatja, hogy elveti azt a fegyverkezési és világhatalmi politikát, amely a többi között a hallatlan katonai gépezet megteremtésében, illetve ennek nyugodt türésében állott s amely Európa terrorizálását célozta, a míg a német nép tehát nem mutatja, hogy elveti ezt a politikát, az entente nem fogja idejét vitalkozásokkal tölteni, melyek hiábavalók volnának, mert csakis azon az alapon épülhetnek fel, hogy az ellentétek forrása a maga egészében megmaradna. Bár Anglia lakossága nem szenved azokat a nélkülözéseket, amelyeket a háború sajnálatos módon Skandinávia lakosságára hártott, más tekintetben viszont rendkívül sok és nagy személyes és anyagi áldozatot kell hoznia. Anglia egyáltalában nem akarja a háborút fölösleges módon meghosszabbítani, de bármibe kerül is, hiszen kitart elvet mellett, amíg ezek teljesen nem érvényesülnek. Bár Németországban vannak elemek, amelyek tárgyalásokat kívánnak, de ezek ez idő szerint még is szemmel láthatóan azoknak az erőteljesebben fellépő elemeknek a hatása alatt állnak, akik Freytag-Loringhofen tábornokkal együtt azon a nézeten vannak, hogy a történelmi tanítása szerint sem Európában, sem a világ más részében az a politika, amely nem hatalmon épült, állandó sikereket nem aratott. — Tisztán hatalomra építő politika azonban tárgyalásokkal összeegyeztethetetlen még ha azok, akik az ilyen politikát támogatják, a legutóbbi események hatása miatt arra a meggyőződésre jutottak is, hogy helyes dolog kicsit félrehúzódni és a tárgyalásokra hajló elemeknek a színpadon helyet adni, a magasabb német körök folytatnák a jövődöntő háborúra való elmélkedéseiket és a hatalmi politika hívei csak egy pillanatra állnának félre, de egész energiájuk újab eredményes háború előkészítésére irányulna. A németek — miként Mozenthaus volt amerikai követ mondotta — látják, hogy Németország hibát követett el, amikor nem készült hosszú háborúra, de ezt a hibát nem fogják ismét elkövetni, hanem legközelebb elegendő mennyiségű szénport és rezerget fognak összegyűjteni, úgy, hogy legalább is öt esztendő háborút viselhes-

senek, még ha tárgyalásokkal békét teremthetnének is. Ez a hatalom és a jog között való végleges harcot csak elhalasztaná. Nem volna egyéb ideiglenes fegyverszünetnél azok között, akik azon a nézeten vannak, hogy a világuralom bármely hatalomé lehet, amely akaratát vérrel és vassal keresztülrészakolja és azok között, akik azt hiszik, hogy a nemzetek békés és barátságos kötelékben élhetnek, hogy nemzetközileg érvényes törvények szabályozhatják a nemzetek olyan békés viszonyát, amilyen minden civilizált országban az egyes egyének között fennáll. E szembenálló álláspontok képviselői között megegyezés nem jöhet létre.

Ezt látjuk Németországban is, ahol mély ellentét van a nagynémetek és a nép belátásos része között, amely megértette az idők szavát és visszautasította a középkori elveket. Így Delbrück a Preussische Jahrbücher augusztusi számában ezeket írja: „Helytelen uton haladó hazafiasság mindig a legveszedelmesebb ellensége volt a helyes nemzeti politikának. Így tehát senki sem hozhatja meg a békét, aki nem üzen előbb a nagynémeteknek hadat. Nem lehet az angoloktól kivánni, hogy békeakarataink őszinteségében bizzanak, ha egyidejűleg fenntartjuk a nagynémetekben a reményt, hogy azoknak titkos barátai és bizalmasai vagyunk.”

— A Münchner Neueste Nachrichten is a háborúra való visszapijlantásában elvakultaknak és bolondoknak mondja a nagynémeteket, a kik eszköz és cél tekintetében minden mértéken túlmenő propagandát üznek, számításaikat arra az alaptalan reményre építették, hogy Angliát a buvárhajók legyűrjék és hódítási politikát követnek, amely egyáltalában nem felel meg a német nép érzéseinek és óhajainak. Ily módon világos, hogy Németországban két elem áll egymással szemben.

Ezek közül az egyik osztozik az ententének az alldeutschokról vallott nézetében, tehát be kell látnia, hogy a szövetségesek nem köthetnek fegyverszünetet olyan emberekkel, akik el vannak határozva becsúgyó céljaikat megvalósítani, tekintet nélkül arra, hogy ez a német néptől és az egész világtól milyen áldozatokat követel. A tények meggyőzőbbek a szavaknál, már pedig a Németországban észlelhető tények arra mutatnak, hogy a hol lehetett, a nagynémeteknek elvei valósultak meg. A német kormány a keleti tartományok felett való uralmat Oroszország megfenyegetésével vívta ki és ezzel az alldeutschok egy évtizedes bevallott célját valósította meg. Modernül gondolkozó emberek Németországban elleneztek ezt, de a középkorisan gondolkodók fellükkerekedtek.

Solf kijelentette, hogy Németország ellenségei nem akarnak tárgyalásos békét. Hozzá kellett volna tennie, hogy addig nem akarják ezt, a míg a német politikát középkori szellemben vezetik.

Ezzel a hozzáttétellel Solfnak teljesen igaza lett volna. Ha Solf ezt hozzáfűzte volna, akkor ítélete találó lenne. Középkori emberekkel való tárgyalások épp oly hatálytalanok és eredménytelenek volnának, mint aminők a Napoleonnal folytatott tárgyalások voltak. Azzal a német nemzettel, amely megtisztul a nagynémetektől és nemcsak szavakkal, hanem tettekkel is bizonyítja, hogy bánja a múltban elkövetett bűneit és hajlandó egészséges, békés életet élni a nemzetek szövetségében, a szövetségesek becsületes békét köthetnének, de azokkal, akik

ragaszkodnak ahhoz, hogy a nemzeti politikának a hatalmon kell alapulnia és akik tagadják, hogy a jog lehessen a világrend alapja, tárgyalásokat folytatni nem lehet.

Minisztereink és főispán

(Igaz történet.)

Egy nagymultu főispán és a minisztereink között történt meg az alulírott párbeszéd:

(A főispán bejelentés után belép. A minisztereink feláll az íróasztaltól ölelé karokkal.)

Miniszter: Isten hozott régi öreg cimborám, vártalak, de nem azért, hogy lemondjál, mert azt előre kijelentem, hogy sem fogadom el, nekünk együtt kell maradnunk, mint a múltban.

Főispán: Már pedig Kedves Kegyelmesem, én a lemondásomat hozom neked. Nem tudom indokolni, hogy megmaradjak, azt se tudom mostanság, hogy melyik párthoz tartozom már.

Miniszter: Hát azt hiszed, én tudom, hogy melyik párthoz tartozom? De határoz is az valamit. Gyere ülj közelebb, megtanítalak, hogy mit csinálj. A fődolog, hogy úgy viselkedjél, hogy mindenik párt azt higgye rólad, hogy oda tartozol és ha megpukkadnak is, ne áruld el magad.

Főispán: Könnyű neked, Kegyelmes Uram, te már voltál más párton is, de én egész életemen keresztül függetlenségi voltam és már úgy szeretném befejezni politikai pályámat. Így ezt az elvet követem.

Miniszter: Öregem, nem elvet kell követni, hanem vezért vagy vezérket, akik képviselnek egy elvet. Ha feltámasztod Szilágyit, Bánffy, Irányit, Eötvöst, Helfit, Deákot akkor együtt leszünk. De Fényes Lászlót nem fogadom el vezérül. Ha most tudsz vezért találni, kövesd.

Főispán: Megpróbálnám talán a te titkos vezéredet követni, Kegyelmes Uram, ha megmondod, hogy ki az...

Miniszter: Szívesen — gróf Tisza István.

TÖRVÉNYSZEK.

§ Az eleki emberölés ügye az esküdtszék előtt. Még július havában történt, hogy Stump János eleki gazda szőváltás közben vadászfegyverével agyonlőtte Post Ádám eleki lakost. A bíróság befejezte ez ügyben a szükséges vizsgálatot és a szeptember hó 9-én tartandó esküdtszéki tárgyaláson fog ítélni a vádlott felett.

— Affér a lakáshivatalban. A nagyváradi lakáshivatal tárgyalótermében kinos incidens történt tegnap. Trenner huszárnagy lakásügyben felment Dayka rendőrkapitányhoz, a kit személetesen nem ismert.

— Ön Dayka kapitány? szólította meg a lakáshivatal előszobájában dolgozó Dermeszák Ernő nyugalmazott pénzügyi tanácsost.

— Nem én vagyok! — a kapitány ur ott bent tárgyal.

A tiszt többet nem beszélt, hanem gyorsan az ajtóhoz sietett és belépett a kapitány szobájába. A kapitány megkérte a tisztet, hogy várakozzék egy kicsit, míg a tárgyalás befejeződik.

— De nem megyek ki! — mondotta a tiszt. Én Trenner őrnagy vagyok és a kardjára ütöt.

A tiszt mozdulatára a kapitány kijelentette, hogy hivatalos minőségében őt nem féltelheti meg kardjával. Az őrnagy erre sértő nyilatkozatot tett Daykára, majd pedig eltávozott és elküldötte segédeit a kapitányhoz, aki az esetet bejelentette a polgármesternek. A rendőrkapitány kijelentette a szekundások előtt, hogy kívánságuknak szabályos határidőn belül eleget tesz.

HIREK

Tizennégyezer ellopott podgyász.

(Vasúti tolvajok munkában.)

Az aradi utasoknak az utóbbi időben mind gyakrabban lopkodják el, vagy rabolják ki utibőröndjeiket. Érdekel tehát mindenkit az a hivatalos statisztika, melyet most adtak közre a vasúti lopások ügyében.

A hivatalos statisztika szerint az elmúlt esztendőben tizennégyezer podgyászt loptak el. Tizennégyezer följelentés érkezett. Miután azonban a vasúti lopásoknak mindössze két előadója és két detektívcsoportha van a nyomozás, miután a följelentés ismeretlen tettes ellen irányul, legtöbb esetben nem járt eredménnyel s így csak a följelentések huszonöt százalékát intézték el kedvezően.

Podgyászlopások a háboru előtt a vasúti vonalakon alig fordultak elő. A podgyásztolvajok azonban kihasználva az utazási mizériákat, a vasúti kocsik tulzsfoltóságát, most könnyűszerrel dolgoznak a vonatokon.

A vasúti vonalakon szokásos detektív-ellenőrzés megszűnt, ezt az utóbbi időben katonák teljesítik, akik a híres podgyásztolvajokat nem ismerik személyesen s kitűnően hamisított igazolási irásait minden további nyomozás nélkül elfogadják. Nemrégiben fogta el két hadnagydetektív a leghíresebb podgyásztolvajt Widder Juliskát, aki kihallgatásakor harminc podgyászlopást ismert be. Widder Juliska, aki öngyilkosságot követett el és meg is halt, még a rendőrségen érdekes adatokat szolgáltatott podgyásztolvaj társairól. Elmondotta, hogy egy husztagu szervezett banda működik a vasúti vonalakon, amely három csoportra dolgozik. Az egyik csoport Budapest—Wien, a másik csoport Budapest—Arad, a harmadik csoport pedig a Déli vasut vonalain dolgozik. Rendszerint egy Budapesthez néhány órányira levő állomáson várják meg a Budapest felé közeledő vonatot, még pedig rendszerint éjszaka, vagy hajnalban az első- vagy másodosztályu kocsiba szállnak fel. Ketten szállnak be a vonatba, amikor az egyik az alvó utas podgyásztát ügyesen elemeli, átadja társának, aki a podgyással a legközelebbi állomáson leszáll és a legközelebbi vonattal utazik fel Budapestre, ahol társával együtt a podgyász tartalmát értékesítik. A börténkát magát nem adják el, hanem *dabokra vágva cipészeknél értékesítik.*

A detektívek Budapesten az utas részéről adott személyleírás alapján majdnem minden esetben tudják, hogy ki a tettes, azonban azt elfogni nem sikerül, mert a podgyásztolvaj másnap már újból uton van, a detektíveket pedig nem engedik fel a vonatokra. Ha a budapesti vasúti detektívcsoporth rendszeresen tarthatna razzziákat a vasúti vonalakon, bizonyos, hogy elriasztanák ezeket a minden rendőri ellenőrzés nélkül, könnyűszerrel dolgozó szervezett tolvajszövetkezeteket.

A halvaszületett alkotmányreform. Pólya körökben élénken tárgyalják báró Hussarek miniszterelnöknek az alkotmányreformra vonatkozó tervezetét. A kormány legutóbbi kommunikéje, amely a kérdést homályba burkolta, nem tudta elosztani a felmerült aggodalmakat. Az eddigi tervezet még csak a kezdetlegesség stádiumában van. A politikusok nem tudták, hogy egyes nemzetiségek részéről kik kaptak meghívást az előkészítés munkájára, de annyi bizonyos, hogy a csehek, akiknek kedvéért elsősorban indították meg az akciót, keverői az új alkotmány reformtervezetnek. Komoly politikai körökben abszurdumnak tartják, hogy a világháboru idejében ezt az időszertelem problémát használják fel a közvélemény fokozottabb nyugtalanítására. Más részről veszedelmet látnak annak a körülményben, hogy ezt a *bélpolitikai akciót entente részéről engedménynek tekinthetnék, más szóval a gyöngeség jelének*, ami természetszerűleg az ellenségnek új reményéseket adna s meghosszabbíthatná a háborút. Bécsi illetékes körökben különben is tisztában vannak azzal, hogy a paritásos dualizmus alapján álló Magyarország eleve is visszautasítaná a föderáció minden kísérletét.

— Uj egyetemi tanár. A király a kultuszminiszter előterjesztésére dr. Putnoky László műegyetemi tanársegédet a budapesti Józsefműegyetemen szervezett új kémiai tanszékre nyilvános rendkívüli tanárrá nevezte ki.

— Németország sok tankot gyárt. A Telegrafen Company párisi jelentése szerint Abel Feri képviselő a Petit Parisienben cikket írt, amelyben annak a véleményének ad kifejezést, hogy Németország ezidő szerint *óriási mennyiségben gyárt tankokat*. A szövetségeseknek el kell készülniök arra, hogy legközelebb valószínű tankrajokkal fog találkozni. Igaz, hogy az entente-nek a fegyver előállításában két esztendei előnye van, de gondoskodni kell arról, hogy ez az előny meg is maradjon.

— A vidéki közellátás egységesítése. Magyarország vármegyéiben és városaiban a közellátást a legkülönbözőbb módokon kezelik. A legtöbb helyen máról-holnapra öltészerűen, vagy a szükséghez képes alakítottak egy-egy helyi szövet, amely a közellátást intézi. Windischgraetz közlelmezési miniszter külön megbízottakat küldött az egyes nagyobb városokba, akik a közellátás vezetőivel tanácskoznak a felől, hogy az ellátás továbbra is házilag kezeltesék-e, vagy pedig a kereskedők nagyobb bevonásával.

Közlelmezési Hivatal azonban nem éri be ezeknek a kiküldötteknek a jelentésével, hanem *külön rendelet is ment a törvényhatóságokhoz*, amelyben a miniszter felvilágosítókat kér a következő kérdésekre:

1. A törvényhatóság a közlelmezést a saját kezelésében, avagy megbízott kereskedő, illetve kereskedők útján bonyolítja-e le? 2. Ki veszi át a törvényhatóságban a közlelmezési miniszter által kiutalt élelmicikket és milyen szerv végzi az elosztást a járásokban és a községekben? 3. Milyen jutalékot szednek az egyes cikkek után költség címén? Mit számít fel ezen a címen a törvényhatósági központ, a járási elosztó, mit számítanak fel a községek és a megbízottak? 4. Az összes pótlékokkal együtt mennyibe kerül az *élelmicikkek ára akkor, mikor a logvasztóhoz kerül?* 5. A közlelmezési vállalatnak milyen összeget bocsátott rendelkezésére a törvényhatóság? Mennyi a vállalat eddig elért haszna? *Mire használták fel ezt a hasznot?* (Bemutatandó az 1917. évi mérleg.) 6. Házüzem esetén mennyi az alkalmazottak száma és mennyi a fizetése? 7. Akár házikezelés, akár vállalatbaadás útján intéztetnek a közlelmezés ügyei, kik vannak ezen a címen felmentve a katonai szolgálat alól és hány évesek az illetők? A Közlelmezési Hivatal a beérkezett jelentéseket tanulmányozás tárgyává teszi és ezek alapján megkísérli a közellátás lehetőleg egységes szervezését.

— Házasság. Babocs István népf. mérnök főhadnagy augusztus hó 31-én házasságot kötött Obláth Margittal, Obláth Béni és neje teányával. (Minden külön értesítés helyett.)

— A szivar halála Németországban. Berlinből jelentik: A német hadiszállító szivargyárak központja bejelenté, hogy szivargyárait a nyersanyag hiánya miatt ez év végén bezárja. Kizáróan pótlóanyagból való szivart nem fognak gyártani. A szivargyárak jelenleg még kilencvenezer munkást foglalkoztatnak, akiknek más helyütt fognak alkalmazást találni.

— Katonák fegyveres rablóbandája egy vonat ellen. A Szabadka melletti Somsich-tanyán fellelgyervekett katonák megtámadták egy vonatot, hogy kirabolják. Az elősiető állomásfőnököt *sortűzzel fogadták* s a szintén fegyveres vasúti személyzettel felvették a harcot. A vasutasok megszalasztották az egész bandát; egyet sem sikerült elfogni, mind elmenekültek. A súlyosan megsebesült állomásfőnököt beszállították a szabadkai kórházba.

— A hatósági tej ára. Értesitem a közönséget, hogy az Aradi Tejcarnokok körlevelében foglalt tejárak tévesen közöltettek, a tej árárt f. évi szeptember 1-től a következőképpen állapítom meg: kannából kimért tej literje 164 fillér, palacktej literje 172 fillér. — A különbözetet ennélfogva a tejcarnok mindenkinek az októberi szelvények kiváltásánál visszatéríti. — A közlelmezési hivatal

— A kulturpalota könyvtára hétfőn ismét megnyílik. Az olvasóterem délelőtt 9—1-ig, dél után 3—5-ig van nyitva. Könyvkölcsönzés délelőtt fél 11-től fél 1 óráig.

— Kirabolták Tagányi Sándor dr. budapesti lakását. Tagányi Sándor dr. orsz. képviselőnek garzonlakása van Budapesten a Koronaherceg-utcában. Tagányi, ki jelenleg Aradon tartózkodik, azt az értesítést kapta, hogy távollétében megjelent a házmesternénél, aki lakásának gondozója, egy jól öltözött fiatalember azzal, hogy ő Tagányi dr. unokafivére és a képviselő megbízásából egyet-mást el akar vinni a lakásból. A hiszékeny házmesterné kinyitotta a lakást és segített a fiatalembernek az odahozott bőröndbe becsomagolni ruhafélét és minden egyebet, ami csak belefért. A bőröndöt maga a házmesterné vitte ki a kapu előtt álló kocsira. Most tudódott ki a szélhámosság. A rendőrségnél megtették a följelentést.

— Sammie vagy Jenki? Bernből írják: Az első porpatvar kitorított a Franciaországban harcoló amerikai katonák és szövetséges társak között. A pihenőtáborokban, sőt a lövészárkokban is súlyos összekülönbözések, sőt verekedések történtek, írja a Temps, — azért, mert a francia és angol katonák ártatlan megszokásból így szólították meg tengerentuli cimboráikat:

— Hej, Sammie!

Ennél súlyosabb sértést pedig amerikai katonának nem mondhatnának. Ugy hathat a dolog, mintha Magyarországon egy intelligens katonát „Hé Icig” megszólítással tisztelnének meg. A gyakori incidensekből kifolyólag a szövetséges hadsereg vezetői között tárgyalás indult meg, hogyan küszöbölhetnék ki ezeket a kellemetlenségeket. Abban állapotok meg, hogy az amerikai katonát ezental vagy *Kamenrádnak*, vagy pedig *Yanknak* kell nevezni. Ezt aztán parancsban kihirdették az összes szövetséges hadseregek valamennyi csapattestében. Azóta szent a béke az amerikai Sammie és az angol Tommy Atkins között.

— Tömeges lóhúsmergezés. Dorthmundból jelentik, hogy Kamenben nyers lóhús élvezetétől mintegy háromszáz ember megbetegedett. A megbetegedettek közül számosan meghaltak.

— A női divatról. (Beküldetett.) Ezelőtt másfél esztendővel levelet írtam az *Aradi Közlönybe* s ekkor azt ajánlottam, hogy *ne viseljünk kalapot*. Akkor jött divatba a kalap kézben tartása, amit olyképen szerettem volna módosítani, hogy *kézben se vigyük*. Akinek van, hagyja otthon, akinek nincsen, ne is vegyen. — Indítványomnak, sajnos, nem lett eredménye és a hölgyek még ma is kézben cipelik kalapjukat. *Hiába, nincsen szívük, hogy néhány száz koronát megtakarítsanak*. Ezuttal azonban nem kalapról, érről a szükségtelen rosszról, hanem az *újakrai* kívánok megemlékezni. Veszély fenyegeti ugyanis az utolsó esztendő legszébb és legpraktikusabb divatját: *a rövid szoknyát*. Hogy miért szép? arról nem akarok beszélni, azt tudja ugyanis mindenki. Praktikus azonban azért, mert a hosszú sleppel nem kell söpörnünk az utcák porát és kevesebb szövet kell hozzá. Az őszi divatnak eddig napiénnyre került több ezer koronás produktumainál fájó érzéssel nézzük az izléstelenül egészen hosszúra szabott aljakat. És milyen rosszul esik ez a kecses, rövid aljakhoz szokott szemnek. Ha tudnák az új divat első fecskéi, milyen érzést keltenek a hosszú aljak a járó-kelőkben, ha látnák magukat a földig érő esetlen szoknyában, bizonyára nem engednék a divatszalonok rábeszélésének és menten felhajtának elcsúszított szoknyáikat. De az esztétikai szemponton kívül a *praktikusság* és a *hazafiasság* is azt parancsolná, hogy maradjunk meg a rövid aljnál. — Takarékoskodni kell ma mindenkinek és a milliók sem jogosítanak fel senkit, hogy a közkinccset képező szöveteket pazarolja. Különbben is készül már az új ruharendelet, mely megszabja mennyi szövetet lehet felhasználni egy-egy kosztümhöz vagy aljhoz. Talán ez a kormányrendelet lesz a szép divat megmentője, mert egy-egy alj szövetmennyiségét úgy fogja megszabni, hogy abból csak bokáig érő alj készülhet. (L.)

— Rendőrügynökök sztrájkja Londonban. Hágából táviratozzák: London különböző rendőrhivatalaiban *több százra menő rendőrügynök abbahagyta a munkát*. Követelésük hetenként egy font sterling fizetésemelés, tizenkét százalékos háboru pótlék és ujonnan létesített szervezetük elismerése. Mivel egyik követelésüket sem teljesítették, sztrájkba léptek.

— Minden kávéházi cikknek maximális ára lesz. Ismeretes, hogy eddig csak egyes kávéházi cikkek, a kávé, tea, tojás és vaj ára volt maximális. Az Országos Árvizsgáló Bizottság most az összes kávéházi cikkek maximálisát tervezi. A fekete kávé, a hideg feivágott és más cikkek árait le fogják szállítani, a tej, vaj és tojás árát azonban felakarják emelni azon a címen, hogy ezek beszerzési költségei emelkedtek. Az Árvizsgáló Bizottság elnöksége a Kávéipartűléssel folytatott tárgyalások alapján hajlandóságot mutat az áremelésre, a kérdést azonban a bizottság kávéházi árvizsgáló szakosztálya dönti el, amelyben a fogyasztók képviselői foglalnak helyet. Az Árvizsgáló Bizottságra jellemző az újabb áremelkedések réme.

— Titokzatos kivégzés Jászvásáron. Bukarestből jelentik: A román parlament és a román sajtó majd mindennap a régi rezsimmek egy-egy újból napfényre kerülő botrányával kénytelen foglalkozni. Jelenleg nagy feltűnést keltett a következő eset: Három orosz kereskedő Odesszából Jászvásárra érkezett körülbelül 300.000 korona készpénzzel. Néhány román fiatalember kalauzolta őket Jászvásár üzleteiben. A kereskedőket és kísérőiket hirtelen letartóztatták és állítólag felsőbb parancsra valamennyit agyonlőtték. Eddig sem a kivégzés okát, sem a tetteseket nem lehetett kideríteni. Most parlamenti vizsgálat fogja a titokzatos esetet felderíteni.

— A nyolcadik férfi. Hódmezővásárhelyről jelentik: Madarász György hetvenéves gazda tegnap délután összeveszett feleségével. Az asszony baltával támadt rá, mire a gazda egy magtörővel úgy vágta fejbe, hogy szörnyet halt. Madarász nyolcadik férje volt az asszonynak, aki rettentően házsártos teremtés volt, sőt hét esztendő óta, mert egyik leányát elvette láb alól. A nyolcadik férjben végre embe-
rre akadt.

— Üzletkötés vasúti ülőhelyekkel. A legfőbb baj a háborús utazásban: nincs hely! — Azonban már néhány hét óta az utasok ötleteiből tudnak magukon segíteni. A folyosón furcsa kis széket, három lábú alkalmatosságot helyeznek el, ez az ülőhelyük. Kis vadászszék ez, melyet játékereskedésekben árulnak. — Pár héttel ezelőtt még 22—24 korona volt az ára, hogy azonban kitűnő „helypótló”-nak lépett elő, 45—50 koronáért árusítják. S a számító élelmesség kihasználja az utasok fáradságát. A napokban a vonatban a következő jelenetet figyelte meg lapunk egyik barátja:

Egy cingár fiatalember — Pesttől harminc kilométernyire — bejön az első osztályba. A kabátja alól kihuz három ilyen kis vadászszéket.

— Messzire utazóknak igen ajánlom. — fordul az álló utasokhoz — mindössze ötven korona az ára. És nem elveszett pénz. Betehető a kofferbe s hasonló alkalmakkor használni tetszik.

Két szék azonnal elkelt, a harmadikra egy kövér ur alkudott. Negyvenet ígért, de nem kapta meg. Mulnak a negyedórát, egymásután rohantak el állomások és bakterházak, a kövér ur már féllábon álldogált, mint a gölya, hogy a másik lábát pihentesse. A cingár ifju pedig kényelemmel üldögélt aszéken. Szajol után megszólal az ur:

— Na! Adja hát azt a széket. Itt az ötven korona.

— Annyiért már nem eladó. Hetven az ára.

S a fáradt kövér mérgeset köhintett, de kifizette.

— Lisztkiosztás. Értsem a közönséget, hogy e héten fejadagonkint 37 és fél dkgr. nullás, 37 és fél dkgr. főző és 75 dekgr. kenyérliszt kerül kiosztásra. Egy adag ára papirzacskóval együtt 2 korona 15 fillér. — Felhívom az I., II., III. kerülethez tartozó kereskedőket, hogy szeptember hó 2-án hétfőn, a IV., V., VI. kerülethez tartozó kereskedőket, hogy szeptember hó 3-án kedden és a VII., VIII. és IX. kerülethez tartozó kereskedőket, hogy szeptember hó 4-én, a pékek pedig szeptember hó 5-én jelentkezzenek a liszt hivatalban az utalványok kiváltása céljából. — Közélemezési biz. vezető.

— Keresk. szakoktatás. Könyvelés. Gyors- és gépirás, számtan stb. Beiratkozás: Gyors-

— Figyelmeztetés. Tisztelettel felkérem Arad város háztulajdonosait, hogy a pócegödör tisztításokat kizárólag városi utalványok alapján végeztessék, vagy pedig azokat közvetlenül nálam (Arad, Bocskay-tér 3. sz., telefon 9—14) rendelje meg. Előfordult ugyanis, hogy amidőn alkalmazottaim az általam elrendelt tisztítási munkát befejezték, a szomszéd háztulajdonosok felhívására tudomásom nélkül végeztek tisztítási munkát, sőt azért járó összegeket általam kiállított számla nélkül munkásaimnak fizették ki és így engem megkárosítottak, amit véletlenségből tudtam meg. Saját érdekében újból felkérem azért a tisztelt háztulajdonos urakat, hogy a megrendelést kivéve csakis nálam, fenti cím alatt eszközöljék, mint aki a munkák felvételére és a számla kiállítására jogosult. Tisztelettel Thau Mór vállalkozó.

— Új és ódon tankönyvek Kerpelnél.

— Gyilkosság. Sepsiszentgyörgyről távira tozzák: A Torda és Bálványosfüred között levő országuton rablógyilkosság történt. Keresztély György földmives, mikor hazafelé tartott,

A hazaáruló érsek.

(Akasztófa helyett — nyugdíj.)

Ausztriának kínos szenzációjáról megemlékeztünk már. Az uralkodó hirtelen fölmentette állásától dr. Repta Vladimir csernovici érsek-metropolitát és helyébe Vorobchievici Ipoly archimandritát nevezte ki adminisztrátorrá. A csernovici érsek-metropolitát azért mentették föl, mert hűtlenné vált uralkodójának tett esküjéhez. Csernovicnak az oroszok által történt megszállása alatt nyíltan ruszofil érzelmeiről tett tanúságot és hazaárulással szennyezte be papi köntösét.

Repta metropolita súlyos konfliktusba keveredett legutóbb a konzisztóriummal. Ugy a román, mint az ukrán tanácsstagok régebben beadták lemondásukat. Közben új fővikáriusokat neveztek ki, Vorobchievici Ipoly archimandritát és kolostorfőnököt, aki származására nézve román és Tyminski Titusz páter, aki ukrán születésű. Közben pattant ki azután, hogy Repta metropolita 1914. október 2-án körlevelet adott ki egyházának papságához, amelyben felszólította őket, hogy imádkozzanak a cárt, a cári családjáért és az orosz legyverek győzelméért. Ez a körlevél így hangzik:

A csernovici orosz helytartó urral való megegyezés alapján én, Bukovina metropolitája, konzisztóriumomban a következő rendeletet intézem a plébániákhoz és felszólítom, hogy azokat pontosan végrehajtsák.

A . . . plébánia papjaihoz. Megbízom önöket, hogy az istentisztelet alkalmával imádságot rendezzenek Nikoláj Alexandrovics, a legjamborabb és leghatalmasabb nagy uralkodó, a minden oroszok cárija egészségéért és javáért, anyja, Mária Feodorovnáért, a legjamborabb uralkodó cárnőért, hitveséért, Alexandra Feodorovna cárnőért, a hűhű uralkodó cárevicsért és Alexej Nikolajevics nagyhercegért. Továbbá imádkozzanak azért, hogy az oroszországi igazhívó és keresztényszerető hadseregek, győzedelmeskedjenek. Utasítom önöket, hogy prédikációikban a lakosságot szólítsák fel, hogy az orosz hadsereget és az oroszokat testvérként fogadják, akik azért jöttek ide, hogy felszabadítsák őket az idegen hűhű járom és nyomás alól, hogy az orosz cár uralkodó hatalma alatt a nagy Oroszországgal egy egészen nőveljék.

A legérthetlenebb, hogy ennek a hazaáruló írásnak fölfedezése után Repta érseket még mindig becsülettel engedik távozni a metropolita-székből, melyet olyan gyalázatosan bemocsokolt. Továbbra is az érseki cím s az ér-

száguton megtámadták, dorongokkal agyba-főbe verték és elrabolták 200 koronáját.

— Megérkeztek a világhírű Rex patent conserv befőttes és paradicsomos üvegek. — Óriási választék valódi cobald étkező, tea-, kávé, mocca és üvegekészletekből; villameszállók és modern dísztárgyakból. Mindennemű modern képkeretezések békeárakban készülnek. Állandó nagy választék antik tárgyakból. Fischer Mór üveggereskedő, Andrassy-tér 25. Városi és megyei telefon 568.

— Könyvtárakat, hangjegyeket vesz Kerpel.

— A serdülő ifjunak, kinél a muló rosszul-lét mellett folytonos lejjátás, étvágytalanság, kemény székelés nagyon gyakori, továbbá bő-rén mindenféle káros szokott támadni, a természetes Ferenc József keserűvizet kell adni, mely a beleket tisztító, a gyomrot erősítő, a vért és a szellemi működést elősegítő hatásánál fogva igen számbavehető eredményeket ér el.

ből folyó jogok birtokában marad, a jövedelmeket is huzza haláláig. A szegény katonát odakinn a fronton, ha az ellenség halálos pergőtűzébe pillanatra megfedezkedik kötelességéről, nyomban fölbövik. Csernovic érsekének, akinek tette sokkal súlyosabb beszámoló alá kell hogy essék a büns társadalmi állásánál, képzettségénél, anyagi helyzeténél fogva, szabad elvonulást engednek. Bukik, de puha párnákra esik a megtévedt ember. Ez a megoldás amennyire érthetetlen, annyira jellegzetesen osztrák izü. Az a birodalom, amelyben ilyesmi megeshetik, mindent megérdemel.

Kincstári rendőrség a fináncok helyébe.

(A pénzügyőrség átszervezése.)

A hékébe való átmenetnek a pénzügyi kormányzat részére egyike a legnehézebben megoldható problémáknak. A folyton emelkedő háborús kiadások a költségvetést annyira túlterhelik, hogy a deficit egy részét folytonosan újabb adók behozatalával kell pótolni.

Az adók behajtásának ellenőrzésével a Bach-korszakbeli szabályzattal ellátott pénzügyőrséget bízzák meg. Ennek a testületnek tagjai a jelenlegi rendszer mellett képtelenek az annyira sokoldalú, több előképzettséget igénylő törvények és rendeletek kaoszában eligazodni. Németország már régen tudatára ébredt az adóellenőrzés fontosságának, már ott a mi pénzügyőrségünket helyettesítő Zollbeamtereknél a legalsóbb rendű rangban levők is tisztán rangban vannak. Hol vagyunk mi ettől? Azt kívánjuk, hogy legalább a szakasparancsnokokat hat vagy ennél magasabb középiskolai képzettséggel helyeztessék a 11. fizetési osztályba.

Sürgős kötelessége lehet a pénzügyi kormányzatnak, hogy a pénzügyőrséget átszervezze, illetve az lenne a célszerűbb megoldás, hogy ol-
vassza be egy új, felállítandó és az állam érdekeinek jobban megfelelő, magyar királyi kincstári rendőrségi testületbe. Hogy a pénzügyi tisztviselő nemcsak elvileg, hanem gyakorlatilag is felsajátítsa a pénzügyi törvényeket. Kötelezővé kellene tenni, hogy pénzügyi tisztviselő csak az lehet, aki a kincstári rendőrségnél legalább 2 évet szolgált.

A m. kir. kincstári rendőrség szervezésével annak tagjai lennének I. tisztikar: Vezérigazgató az 5. fizetési osztályban, katonai rangja: vezérőrnagy. II. Igazgató a 6. fizetési osztályban, ezredes. III. Főtanácsos 7. fizetési osztály, alezredes. IV. Tanácsos, 8. fizetési osztály, őrnagy. V. Kapitány, 9. fizetési osztály, százados. VI. Felügyelő, 10. fizetési osztály, főhadnagy. VII. Biztos, 11. fizetési osztály, hadnagy. Azután az altisztikar: biztos helyettes tisztihelyettes, főellenőr; főörmester, ellenőr pedig őrmester. A testületbe felvehető volna az elsősorban azok, akik megfelelő képzettséggel a pénzügyi pályára készültek. Másodsorban, akik katonai kötelezettségüket elvették.

Az aradi gyorsvonaton.

(Titokzatos utasok. — A zsebtolvaj — Fregell.)

A véletlen protekciója folytán szemtanúja lehettem az arad-brassói utvonalon ama furfangos ügyességnek, amellyel azok az „utazók” dolgoznak, akik a többi utas tárcájára, bóröndjére utaznak. Az Erdély felé haladó gyorsvonat már elhagyta a dévai állomást, sőt Piskit is, amikor a kalauz a fülkém előtt, a folyosón álló fiatalembert megszólította:

— Uraságodnak tudtommal csak Déváiig szól a jegye. Dévát pedig már régen elragyunk.

A fiatalember a látszat szerint nagyon meg volt ijedve, kapkodott ide-oda s zavartan szólt:

— Kérem én még ezen a vonalon nem utaztam s nem vettem észre, mikor Déván meg álltunk.

— A következő állomásunk Alkenyér, szól a kalauz, tessék majd ott leszállani, addig is azonban kérem az utiköltség-különbözetet megfizetni.

Ezután a fiatalembert szem elől vesztetem. Alkenyér után azonban megint látok a folyosón egy urat, panamakalapban és világos felöltőben. Csakhamar felismertem benne azt, akit az imént kalap és felöltő nélkül láttam s akinek Alkenyéren kellett volna kiszállania. Szórakozottan nézett ki az ablakon, míg ismét jött a kalauz s kérte tőle a jegyet. Ekkor a kalauz is felismeri s most már energikusabb hangon kér magyarázatot az egyik állomástól a másikig prolongált utazásért. A fiatalember ismételten naiv ürüggyel igyekszik magát menteni, amelynek azonban nincs más meg a várt hatása, mert a kalauz, akinek gyanussá lett az utazás, erélyesen kikelt ellene és figyelmeztette, hogy ha a legközelebbi állomáson le nem száll, féljelentést tesz ellene az állomásfőnökségnek.

Ugyanekkor lármát hallunk a másik kocsiából. Érdeklődve a láрма oka iránt, utánanézzünk a dolognak s ugyanazon jelenetnek vagyunk szem- és fültanúi. Ott egy másik ur utazik a mienkhez hasonló módon, ami kétségtelenné teszi előttünk, hogy e kettő egy szerves egészet képez s biztosan nem becsületes szándék vezeti őket. Sejtettük, hogy valami tolvaj-szervezettel van dolgunk, amelynek napnap után áldozatul esik az utazó publikum, kiknek hol tárcája, hol retikülje, hol pedig értékes tartalmu bóröndje tűnik el, a rendőrség pedig ugyszólván tehetetlen velük szemben. A mi embereink pedig még az üzlettel járó rezsit is igyekezvén megtakarítani, jegy nélkül utaznak.

Rövid idő múlva ismét látjuk fiatalembereinket, most már azonban kemény kalapban és más felöltőben s hihetetlen indolenciával néz megint ki a folyosó ablakán, közbe egy-egy félsz pillantást vetve minden oldalra: nincs-e veszély a láthatáron, vagy esetleg egy jó „kiadós pasi.” A kalauz nemsokára jön, de sötét éjjel lévén, a kocsi derengő lámpafényénél nem vette észre a valóságos fregoli-ügyességgel dolgozó fiatalembert. A kalauz távozása után ő is eltűnik s már Tövis felé közeledünk, amikor fülkém előtt a folyosón örületes gyorsasággal elrohan; valószínűleg egy „műtétet” végzett s igyekezett eltűnni értékes zsákmányával.

Ezután már csak Tövisen láttam, amint két férfi és két elegánsan öltözött nő társaságában — kik minden valószínűség szerint egy kompániát képeztek — az állomás épületével szemben levő oldalon leszállt és a gyorsvonat elhagyta. Márton vesztes aradi vonatra ug-

rott fel. Most már azonban — megfigyelttem — *puha kalap volt az éjjeli utitárs fején.*

V. Z.

Bajok a tejkiosztásnál.

(A tejcsernok nyilatkozik.)

A közlemezési minisztérium rendelete f. évi augusztus 27-én a tejnek Aradra is érvényes árát szeptember 1-től literenként 140 fillérben állapította meg. Ennek megfelelően rendezkedett be a tejcsernok is s aug. 30-án megkezdte az új tejjegyek kiadását.

Augusztus 31-én váratlanul újabb értesítést küldött a közönségnek, amelyben közölte, hogy a tej árái a közlemezési minisztérium Aradra is a budapesti árakban állapította meg. Vagyis kannából kimért tej literje 172 fill., a palacktej literje 190 fill. Együttal kijelentette, hogy még a nap folyamán új jegyek váltandók, mert a régiek érvényüket veszítették s azok árait meg fogja téríteni.

Szombaton délután azután olyan kavargás támadt a tejcsernok irodájában, s az odavezető lépcsőn, hogy — eltekintve az ablakok betörésétől, s a személyzet egyik tagjának ütlegelésétől — a jegyek kiadása nagy izgatottságban, még a jegyek kiadását sem tudta eszközölni. Rendőrség igénybevételére volt szükség.

Mindent el lehetett volna kerülni, ha a közlemezési minisztérium augusztus 27-én kiadott rendeletét a hó utolsó napjára tényleg megváltoztatta, akkor nemcsak Aradon, de az ország más városaiban is esetleg hasonló bajokért elsősorban felelős. Nagyon nehéz a háborús világban folytonosan újabb és újabb különféle jegyek váltásáért szaladgálni: ezt gondolják meg ott fent elsősorban: azután nagyon sok szegény esik el éppen a legfontosabb nélkülözhetetlen tápláléktól.

Mikor ma a főnök lármával tört előre, akkor egyszerre kijelentették a tejcsernokban, hogy 1—2 napig jegy nélkül is — csupán az utalvány ellenében — készpénzfizetésre kapni fognak tejet. A közönség e tekintetben tehát nyugodt lehet. Viszont azonban ezt azonnal így el kellett volna intézni. S mert a tejcsernok ezt mindjárt nem tette meg, a történetekért őt is hibáztatni kell.

A jegykiosztásnál a jövőben legyen megjelölve a bemenet s kimenet s valóban a bemenetnél eresszék be a közönséget, nem pedig fordítva, mert szombaton ez is oka volt az óriási izgalomnak és szitkozódásoknak.

Hibák mindenütt fordulnak elő, de ezeket meg kell javítani.

Ez ügyben az aradi tejcsernok a következőket jelenti ki:

— Bevezetett szokás nálunk, hogy a közönség kényelme érdekében, de meg az aprópénz hiánya miatt is a tejszelvényeket előre kiadjuk egy óra. A kiosztást most is augusztus 23-án kezdtük el. 28-án azonban váratlanul megjelent a hivatalos lapban a tej új maximálása szeptember 1-től és pedig 140 fillérben. Ez az ár azonban reánk nézve sérelmes volt, mert míg a fermelőknek a rendelet értelmében 48 fillérrel kellett volna többet fizetnünk, addig mi csak 22 fillérrel vehettünk volna többet. Ezt a visszaságot a közlemezési hivatal belátta és szakértők meghallgatása után távirati felterjesztést tett a közlemezési miniszterhez, amelyben kérte, hogy a mint 2 év óta már két ízben, ezúttal is engedélyezze Aradra ugyanazon árakat, amelyek a rendeletben Budapestre érvényesek. Addigra is, a míg ez a kérelem elintézését nyer, kiosztottunk 140 filléres szelvényeket, hogy a közönség ezekkel válthassa ki elsejéttől a tejet. Azonban 30-án este fél 6-kor értesített a közlemezési vállalat, hogy a miniszter engedélyezte a pesti árakat. Erre mi azonnal megnyomattuk az új tejszelvényeket és azok kiosztása és az előzetesen kiadott szelvények visszaváltása történt ma. Nem rajtunk mulott tehát, hogy az egész munka a mai utolsó napra szorult, hanem ennek oka a mi szerencsétlen közlemezési rendszerünk, hogy egy rendelet az utolsó pillanatban jelen meg és gyakran — mint jelen esetben is — sérelmeser úgy

hogy annak sürgős korrigálására van szükség. A rendeletben megszabott árak alkalmazására kényszerítve vagyunk azért is, mert mi a gazdának elsejéttől már a magasabb árakat vagyunk kötelesek fizetni.

— Hogy a szelvények kiosztása — bár négyen végeztük — nem ment simán, annak oka a közönség idegessége és az a rossz szokása, hogy, bár arra körlevéllel figyelmeztettük, mégsem hozott váltópénzt, s mindenkinek váltani kellett. Volt azután a közönség körében néhány izgága, nagyhangú ember, akik lármájukkal az amugy is idegfeszítő munkánkat akadályozták. Így is csak néhány ember maradt szelvény nélkül.

— Végül tartozunk egy kijelentéssel. Amikor Lőcs h. polgármester új rábeszélésének engedve 2 évi szüneteltetés után a tejkiosztást elváltattuk és csarnokunkat újból üzembe helyeztük, elfelejtettük, hogy már nem a régi jó, nyugodt közönséggel lesz dolgunk, hanem ideges, türelmetlen új közönséggel, amelynek, ha a lélektanát ismerjük, nem vállaljuk e feladatot. Ilyen körülmények között azonban kénytelenek leszünk még az ősszel megbízatásunkat a városnak visszaadni és tejjüzemünket újból beszüntetni.

KÖZGAZDASÁG.

Nagy érdeklődés az aradi papírok iránt.

(Temesvárott magasabbak a kurzusok.)

Az aradi pénzügyteltekhez és függőkhöz Aradmegye minden részéből, ezekből Csabáról, Temesvárról egyre sürűbben érkeznek aradi értékpapírok vételére megbízások.

A közönség most, hogy a tőzsde funkcionálása folytán a hivatalos árfolyamokat ismeri, egyre fokozódó érdeklődéssel viseltetik az elsőrangú jó befektetési papírok iránt, melyekben tőkét nyugodt bázisra elhelyezni iparkodik. A betétkamatnál magasabb jövedelmezőség és az értékemelkedésre való kilátás e tere vonza a heverő tőkét, ami azért is indokolt, mert közismert dolog, hogy a mi jól vezetett, agilis és üzleti konjunkturákat előnyükre kihasználó pénzügytelteink és iparvállalataink szelvényeinek reális belértékük van és igen jelentékeny látható és rejtett tartalékokkal rendelkeznek. Egyik fővárosi bankigazgató, ki a napokban Aradon volt, az aradi részvényárak és ezzel szemben a nagy osztalékok hallatára ezt mondta:

— Legközelebb mi pestiek lejövünk az aradi tőzsdére, mert itt érdemes játszani. Pesti kommittenseinknek ajánlani fogjuk az aradi papírokat.

Érdekes hírt közöl ma délután az „Aradi Ujság”. Az aradi tőzsde egyik tagja — írja — aki idejékorán észrevette a hausse tendenciát, tegnap átküldötte fivérét Temesvárra azzal, hogy vásároljon össze minden aradi értékpapírt, ami csak kapható. A tőzsde tag azt hitte, hogy a temesváriak még nincsenek tájékozva a magas ákról és így lehetne keresni pár ezer koronát a differencián. Délben az Aradon maradt fivér izgatottan hívta fel telefonon a Temesvárra utazottat:

— Mit vettél és mennyiért vettél — kérdezte.

— Semmit se vettem, volt a válasz. Vethették Aradmegyeit 2800-ért, Aradi Elsőt 2100-ért, Iparbankot 650-ért. Ezen alul nincs üzlet.

Kiderült, hogy Temesvár, amelynek tőzsdéje nincs, jobban volt informálva a tegnapi ákról mint az aradiak. Illetőleg a temesváriak már tegnap informálva voltak a jövő heti ákról.

— A király borai. A király bécsi borpincének intézősége hatezer hektoliter tokaji obort kínál eladásra. A bécsi pincékben raktározott bor megvételére több magyar cég is ajánlatot tett. A királyi pincék kezelésége hosszas levélbeli tárgyalás után értesítette a magyar érdeklődőket, hogy a hat ezer hektoliter tokaji bort hektoliterenként 2200 koronáért a berlini Reichsdeutsche Weinzentrale vásárolta meg.

Heves harcok folynak az orosz és entente csapatok között.

(Az entente aknamunkája Spanyolországban.)

Bécs. Stockholmból táviratozzák: A szovjet és entente csapatok közötti harcok változatlan hevességgel folynak, hol a csehek és az entente, hol pedig a szovjet csapatok aratnak győzelmet. A csapatok fe gyverrel és municióval jól el vannak látva, de élelmiszerekben hiányt szenvednek.

Berlinből jelentik: Ideérkezett jelentések szerint a Madridban székelő entente-diplomaták mindent elkövetnek a spanyol-német konfliktus kiélesítése érdekében. Minden, ami az entente részéről az utóbbi időben Spanyolországban történt, odairányult, hogy a közhangulatot megnyerték a hágorúba való beavatkozás eszméjének. Az utóbbi hónapok óriási propagandamunkája, sir Harding angol és Tuerry francia nagykövetnek tüntető uszításai, az amerikai beözönlés, amellyel rávetették magukat az ipari és vasúti üzemekre, mindent eddig győzelmesen leküzdött a kormány becsületes semlegességi politikája és a király rendíthetetlen békeakarata. A nép természetesen a legnagyobb ellenszennvel kísért minden törekvést, amely a békepolitika megbuktatását tűzte ki céljául.

Berlin. Rotterdamból jelentik: A Nieve

Rotterdamsche Courant a nyugati fronton a helyzetet a következőképen itéli meg: A németek átlépték a Sommet. Tegnep este valószínű volt Roye és Sarl kiürítése. Az a csodálatos gyorsaság azonban, amellyel a németek ezt a veszélyes mozdulatot végrehajtották, bizonyítja, hogy a németek ma sem felejtették el a gyors manővrozás művészetét. A déli részen, hol a legveszélyesebb volt, kezdték meg az átkelést legelőbb, azután folytatták északon, ahol jó fedezéket találtak a Somme-csata gránáttöltésér mezőiben. Peronne és Brie mellett most lépik át a csapatok a folyót és ezzel az entente elvesztette lehetőségét annak, hogy a németeket megverje, mielőtt átkelnének a Sommen. Amíg a németek erős ellenséges nyomás alatt állottak, lassan mentek vissza, most azonban, hogy a nyomás csökkent, a németek mozdulataikat gyorsan hajtják végre.

Magdeburg. Breitenbach tartományi tanácsa üdvözlő sürgönyére a következő táviratot kapta Hindenburgtól:

— Az önök kerületéből való híveimnek meleg köszönetet küldök az üdvözlésért. Mi majd ellátjuk a magunk dolgát. Hindenburg vezértábornagy.

= A tőzsde. A magánforgalom ma igen élénk volt. Szilárd irányzat mellett kisebb-nagyobb tételekben meglehetősen sok papír cserélt gazdát. Az üzletkötések mai árfolyamai: Magyar hitel 1424, Osztrák hitel 930, Rima 1218, Közfű 8—38, Fabank 990, Salgó 1308, Urikány 945, Hazai bank 678, Leszámitoló bank 859, Általános ta karék 914.

= Az árak függesztése és megjelölése az aradi üzletekben. Az aradi kereskedelmi és iparkamara ezúton értesíti az érdekelteket, hogy a fűszer- és gyarmatáru szakma számára összeállított árjegyzék, amelyet minden üzletben ki kell függeszteni, hétfőtől fogva kapható lesz a hivatalos órák alatt a kamara Irodájában.

= Eladott aradi házak. Mesner Benő és neje eladták a Thököly Imre-utca 10. számú házat 55.000 koronáért Stauber Fáni sz. Fischénak. — Pavlovits Zorka eladta a Vas-utca 1. és 2. sz. házat 49.000 koronáért Felföldi Istvánónak. — Szkelán Illésné eladta a Miklósu-utca 49. sz. házat 6000 koronáért Szenzsorzs Jánosnének. — Török Bálint eladta a Dessewffy-utca 10. sz. házat 14.000 koronáért König Simon és nejeének. — Obendorfer József és neje eladták a György-utca 3-b. sz. házat 25000 koronáért Bak Sándornének. — Illics Arzen, Zsitkó és Milos eladták Óvár-utca 8. sz. házat 16000 koronáért öz. Nyársy Sándorné Mészáros Annának. — Pintér Lajos és neje eladták a Kasza-utca 18-a. sz. házat 34.000 koronáért Györi Ferencnének.

= Zsir, szalonna és sertéshus ármegállapítása. Ma jelent meg a polgármester rendelete, mellyel Aradváros területére szeptember hó elsejétől kezdve a sertéstermékek legmagasabb árát újra megállapította. Leölt egész vagy fél sertés (fejvel, lábbal és szalonnával) nagyban 11.40 korona, viszonteladónak 11.50 korona. (Az árak kilónként értendők.) A detailkereskedelmi árak a következőképpen állapították meg: friss, nyers szalonna 12.60 kor., leszótt vastag szalonna vagy háj 13.60 kor., olvasztott disznósír 15 kor., füstölt vagy paprikás szalonna 14 kor., nyers karaj 13 kor., nyers comb és egyéb hus 12 kor., nyers csülök vagy nyelv 5.50 kor., füstölt főtt karaj 18 kor., disznósajt 12 kor., nyers sütni való kolbász 13 kor., bármiféle más sertéshusból készült más kolbász féle nyersen 15 kor., főzve 16 kor.

= A sertések felajánlása. Arad város polgármestere közhírré teszi, hogy mindazok, akik a házi és gazdasági szükségletre hatósági engedély alapján hízalható mennyiségben felül darabonként 35 kg. nál nehezebb súlyú sertésekkel rendelkeznek, tartoznak azokat ez év szeptember 20-ig az országos Sertésforgalmi Iroda útján közszükségleti célra hízalásra vagy sovány állapotban leendő megvételre felajánlani. Ez a kötelezettség nem terjed ki az igazoltan tenyésztési célokat szolgáló sertésállományra, mely azonban nem lehet nagyobb, mint amennyit az egyes gazdaságok tenyésztési célra eddig is rendszeresen tartottak. A hízalásra vagy vételre vonatkozó felajánlások az Országos Sertésforgalmi Iroda helyi képviselőihez, bizományosaihoz (vagy a polgármesterhez) intézendők. A városi hatóságok ezen bejelentéseket tartoznak haladéktalanul továbbítani az Országos Sertésforgalmi Iroda illetékes bizományosához. Aki a jelen rendeletben előírt kötelező felajánlást a jelzett határidőig elmulasztja, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Azon sertések tekintetében, amelyekre nézve a kihágástelkövették, elkobzásnak van helye. A rendőri büntető eljárás során elkobzandó sertések értékének egyötöde a feljelentőt illeti, többi része pedig a felmerült költségek levonásával a hadirokkantak segélyalapja javára fordíttatik.

MŰVÉSZET.

* Tankönyvek minden intézet részére kaphatók Oláh Sándor és Tsa könyvkereskedésében.

* Az aradi zenekonzervatóriumban a beiratások szeptember elsején kezdődnek.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal) —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomással) —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály —	151
Nyomda —	151

Agyonverték a tanítót.

(Mert nem adott cukrot.)

Nagyeskülli kolozsvármegyei községben három orosz fogságból hazatért és tartósan szabadgölt katona, az 51. gyalogezredben szolgáló Csobán Gábor és Kimpián János, valamint a 21. gyalogezredben szolgáló Moldován Simon nagy esküllői lakosok bosszúból agyonverték Kozma János nagy esküllői tanítót, a községi hitelszövetkezet vezetőjét. A vizsgálat megállapította, hogy a brutális katonák a szerencsétlen áldozat hátgerincét és bordáit lábaikkal szétzúzták. A tettesteket akkor nem lehetett elfogni, mert a gyilkosság után Csobán és Kimpián bevonultak póttesteikhez Prágába, Moldován Simon pedig Kolozsvárra szökött.

A polgári és katonai hatóság együttes munkája közrekerítette a tettesteket. A csundörtség Moldovánt Apahidán fogta el, ahol egy munkásosztásban akart meghúzódni, Csobán és Kimpián pedig Prágában került kézre. Moldován a gyilkosság részletét, amelyek eddig még ismeretlenek voltak, kihallgatása alkalmával a következőképp mondotta el:

— Kozma János tanító, aki mint a községi hitelszövetkezet vezetője a hatósági élelmiszerek elosztásával volt megbízva, a község lakosai között nem tudta kiosztani a hatósági cukrot, mert az nem érkezett meg. Az asszonyok elpanaszolták azt a szabadságos katonáknak, akik elhatározták, hogy rendet teremtenek a közlemezés térében. Összebeszéltek, hogy megölik a tanítót. A gyilkosságot megelőző este színlag elbucsuztak hozzátartozóiktól, hogy bevonulnak ezredeikhez, de csak a község szélén húzódnó erdőig mentek s onnan szemmel kísérték a tanító lakását, hogyha kiűn agyonverik. Estefelől a tanító kiment a község szélre, mire a három katona előugrott rejtek helyéből és a tanítóra támadt. A szerencsétlen ember igyekezett támadóitól futással menekülni, de azok utolérték, a földre toerették és addig ugráltak rajta, amíg el nem szállt belőle az élet. Azután, mint akik jól végezték dolgukat, elmentek a szomszédos Kiseskülli községbe és ott hajnalig dárídoztak; másnap pedig elszédtek Csobánt és Kimpiánt Prágában őrzik, Moldovánt pedig beszállították a kolozsvári honvédkerületi fogházba.

Moldován a legcimikusabb gonosztevők egyike. Semmi meghánást nem mutatott s úgymondja el az előre megfontolt gyilkosság minden részletét, mintha csak egy csirke megöléséről lenne szó.

— Rendet akartunk csinálni a községben — mondotta — és ezt a tanító megölésével kezdtük meg. Ha el nem fognak, nemsokára a jegyzőre és a többi urakra is rá került volna a sor.

LEGUJABB HIRFK.

— Costinescu volt miniszter bűnel. Bukarestből telefonálják: A Gazette Bucarestilern jelenté Jassyból: Érthető, hogy a Bratiann-kormány vád alá helyezése nagy riadalmat okozott Moldva ugynevezett jobb társaságában, amelynek számos tagja a háborús években mérsélesen meggazdagodott. Ha a vagyoni eredetét kutatnák, vajamennyinek a börtönbe kellene vándorolni. Ezeknek az embereknek segítőtje bűntársa az öreg Costineszku pénzügyminiszter volt, akinek üzemei előtt Bratiann mindig szemet hunyt, mert hiszen maga is halászott a zavarosban. Costinesku és hívei eleinte a központi hatalmat, később pedig az entente ügynökeit vették rá a közszállításokra. Romániát megcsalták és mesterek voltak az áru elrejtésében. Costineszku és fia csempésztek, az öreg pénzügyminiszter pedig elfogadta a megvesztegetésre szánt pénzeket.

— Angol repülőgép bombázott egy holland várost. Hágából jelentik: A külügyminiszterium közli, hogy az agugusztus 26-ára virradó éjjel körül 12 órakor repülőgép Niuss közelében 2 bombát dobott le. A bombák szilánkjából megállapították, hogy angol származásúak. A holland követet utasították, hogy az angol kormánynál tiltakozzék Németalföld semlegességének újabb megsértése ellen.

Szőlősgazdák!

Üveggel bélelt vasbeton hor-
dók gyártását legrövidebb
idő alatt vállalja

Merle Géza

mérnök, vasbeton specialista 6082
Arad, Deák Ferenc-utca 40. sz.
Telefon 849.

VÁROS ÉS MEGYE.

Sorrendje az Arad sz. kir. város törvény-
hatósági bizottsága által 1918. évi szeptember
hó 11-én tartandó rendes havi közgyűlésen tár-
gyalás alá kerülő ügydaraboknak: 1. Polkár-
mester havi jelentése. 2. Mihályovits Gyula vá-
rosi tüzoltóparancsnok 4 heti szabadságidő
engedélyezése iránti kérelme. 3. Frank János
városi adóhivatali írnoknak egy havi szabad-
ságidő engedélyezése iránti kérvénye. 4. Özv.
Bodné Kocsis Berta kérelme szülésznői okle-
velének kihirdetése iránt. 5. Szeged sz. kir. vá-
ros tanácsának megkeresése a közszolgálati al-
kalmazottak segélyezése ügyében a m. kir. mi-
niszterelnök urhoz intézett feliratának hason-
szellemű felirattal való támogatása iránt.

UJ KÖNYVEK.

* A nagy szezonról, a pesti színházak ka-
punitásáról ad részletes beszámolót a *Szín-
házi Élet*, Incze Sándor népszerű hetilapjának
uj száma. Érdekes nyaraló képek, cikkek
Szász Zoltán, Hevesi Sándor, Ruttkay György,
vers Somlyó Zoltán tollából teszik változatos-
sá a számot. Egyes szám ára 1 kor., előfizé-
tési ár negyedévre 10 kor. Kiadóhivatal Buda-
pets, Erzsébet-körút 29. sz.

MODERN KABARÉ.

Központi Szállóba Szabcs-utca.

1918. szeptember hó 1-én, vasárnap, és a kö-
vetkező napokon este fél 9 órakor

Uj műsor! Uj bohózatok! Uj táncok!

Bocskai Béla, a közkedvelt humorista és
kabaré művész, Marossy Vilmos ének- és tánc-
komikus, Návay Ilonka kabaré diva, Szilágyi
Juci ének- és táncművész, Rummy Lea tán-
cosnő, Turcsányi Duci előadó művész.

Rudolf és Mirjam boszorkánymesterek és
gondolatolvasók. Érintkezés a harcterekkel.

Köstingk Gräte excentrikus táncosnő, Bal-
der Ilus nemzetközi táncosnő, Láncl György
burleszk komikus, Radnay György jellem szí-
nész és a többi új attrakció.

Vasárnap déltán 5 órakor mérsékelt hely-
áru fehér műsor.

Hétfőn és pénteken pikáns-est.

A szerkesztésért felel
STAUBER JOZSEF.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltakért nem vállalunk felelősséget.

Elsőrendű budapesti nőruha szalon modell kiállításán

folyó hó 3-án és 4-én kedden, szerdán

a Fehér Kereszt szállóban bemu-
tatásra kerülnek: eredeti legújabb modell-
creációk, készítőik, köppenők, bundák,
ostály és délutáni ruhák, bluzok. Megren-
deléseket hozott anyagokkal is elvállal és
t. hölgyek szives pártfogását kéri: 6246

Beck Leopoldine nő ruha szalonja, Budapest, V.,
Dorottya-u. 3., (Herbeaud-palota.)

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Előre lássuk el magunkat

szőlőkötöző papírzsineggel.

A folytonos gyártást zavartalan a nyersanyag na-
hoz beszerzése folytán kétségtelen, hogy a következő
években lesz-e egyáltalán szőlőkötöző anyag.
Azért ajánljuk kitűnő minőségű papírzsinegkötőt,
kapható bármely nagy mennyiségben azonnali és
későbbi szállítással.

Papírárugyári és Kereskedelmi R.-T.-nél

Budapest, VII. Rákóczi-utca 8.
Sárogyalom: Papírüzem. Telefon 63-62

National kasszát

veszünk mindenkor. Kérjen aján-
latot a National Registrier Kassen
G. m. b. H.-tól Wien, VI., Maria-
hilferstrasse 57-59. 9142

A világitási rendelet

határozattal a fényhatás
csökkentése nélküli csakis

TUNGSRAM-

félwattos lámpákkal

lehet botartani. 7157

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztású

Tungsramlámpákat.

Árverési hirdetmény.

Aradvármegye árvaszéke közhírré teszi, hogy kiskoru Szécs testvérek tulaj-
donát képező, Világos községhez tartozó, Liváda pusztán levő gazdasági élő és holt
felszereléseket a Liváda Pusztán Arad-hegycsúsi villamos vasút „Liváda” megálló
1918. évi szeptember hó 9-én, d. e. 8 órakor megkezdendő nyilvános árverésen eladja.

Eladás alá kerül: 10 drb. ló, 8 drb. ökör, 84 drb. tenyészkoza, 5 drb. mustra-
koza, 8 drb. tenyész kan, 178 drb. merinói anyajuh, 162 drb. választott bárány, 15
drb. kos, egy drb. teljesen felszerelt cséplőgarnitúra, 8 lóerejű Cleyton-téle lokomo-
billa, több rendbeli talajelőkészítő és megmunkáló gép, gazdasági szerszám, takar-
mányelőkészítő gép, magtárfelszerelés, kézi szerszám és egyéb gazdasági felszerel-
és, kovácsműhely- és bogárnyműhely-felszerelés, egy hidmérleg, egy méhes 15 kap-
tárral, takarmány, szalmapolyva stb. Az eladás alá kerülő felszerelések, ingók, a ki-
kiáltási áron alul nem adhatók el.

Legtöbbet ígérő az általa megvett ingó vételárát a megfelelő vételi illetékkel
együtt az árvaszék kiküldöttjének kezéhez készpénzben azonnali köteles fizetni,
egyéb tekintetben a végrehajtási törvény idevonatkozó intézkedései irányadók.

Arad, 1918. évi augusztus hó 29-én.

Nachtnébel Gyula
árvaszéki elnök.

246-1918

HIRDETMEY.

A kedvezményes borítaladó fizeté-
sére igényt tartó szőlősgazdák ezen-
nel figyelmeztetnek, miszerint a házi
fogyasztásra szánt évi borszükségletük-
ké az 1892. XV. t.-c-re való hivatko-
zással f. évi szeptember 15-ig a fo-
gyasztási adófelügyelőségnek bejelent-
ni el ne mulasszák.

Arad, 1918. augusztus 16.

Zikó János,
f. a. felügyelő.

Felter Teréz

kozmetikai intézete
Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Hajszálak vég-
leges eltávolítása. Vörös orr a kezelés,
arcbőrhámiasztás. Hajmosás, ondulálás,
hajfestés Hanna festéssel, manóór. Szerek
szétküldése vidékre is. 81

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Gróf Almásy Dénes uradalmi fő-
intézősége jóváhagyás fenttartással el-
adja Gyulán, Kossuth Lajos-utca 34.
szám alatti földszintes lakóházat szept-
ember 20-án délelőtt 9 órakor a gyulai
kastély iroda helyiségében tartandó
önkéntes nyilvános árverésen.

Közelebbi adatok továbbá az árve-
zés részletes feltételei a kastély iro-
dában délelőtti órákban tudhatók meg.

A ház naponta d. e. 11-12 óra kö-
zött tekinthető meg. 6245

Ajánljuk legolcsóbb árért, legjobb minőségű

ANTRACEN TINTÁINKAT

író és másoló kimérve literenként, vagy korsókban és üvegek-
ben. Ajánljuk továbbá piros fémtintánkat és „Király Iré-
kítőnköt” is stb. Ares tintáskorsókat és üvegeket megveszünk,
becserélünk vagy megtöltünk. 2801

Aradi Első Antraecen-Tintagyár
Simonyi-utca 6. szám.

Dr. KAJDAGSY

gyógyít mindenféle bőrbajokat, idegbetegségeket, valamint
fő bajokat. Beültetők: „Erlók 606.” módosított legújabb
szerével. — Vörvizsgálat Wassermann tanár módszerével.
— Nőknél külön bejárt. — Levélbeli kérdésekre válaszol.
Szakzszerű könyvét menkélő bémontes 2 kor. (bőlyeg is le-
het) előzetes beutalással ellenében. 191
BUDAPEST, VIII., József-körút 2/a. szám.

Hamvas tiszta arcbőrt

csak

„Anny”

crémekkel lehet elérni. Zsíros éj-
jeli, száraz nappali használatra.

Egy tégely 4.—, 6.— és 8.— K.

Baremfi betegségek ellen

biztos hatású szer a

„Tikin”

Egy üveg ára 2.50 és 4.50 K.

Rüh és viszketegség

ellen egyedül csak

Albin

fehér kenőcs használ.

2.—, 4.— és 7.— korona.

Lábizzadás

ellen csak

Lábin

folyadék és hintőport használ.

Ara 3.— és 5.— korona.

Fenti szerek egyedül kaphatók: 18

WAJDITS GYÖRGY

Jézus Szive gyógyszerárában Arad, József főherceg-
ut 11. szám. Karolina utcai megállónál. — Közkórház, Otve-
nesi uradalom, M. A. V. és A. Cs. E. V., Kir. fogház stb. szállítója.

Apró hirdetések.

Ingatlan.

MAGÁNHAZ kerttel eladó elfoglalható lakással. Illés-utca 86c. 6293

DESSEWFFY-UTCA 14/a. számú ház eladó. 6298

ÚJ, ADÓMENTES emeletes bérház és egy magánház, azonnal elfoglalható lakással és egy zongora eladó. Gáz-sparherd keresetük megvételre. Cim a kiadóban. 6542

MODERN úri magánház, azonnal elfoglalható lakással eladó. Bővebb: József tőrcsög-ut 1. sz. Vendéglő. 6265

VENNÉK egy kisebb házat elfoglalható lakással a belváros közelében. Cim a kiadóban. 6244

ELADÓ HAZ ÚJMIKELAKAN 4 szobás lakással, melléképítményekkel, nagy kerttel. Felvilágosítást ad Pausár virágúter, Weitzer János-utca. 6036

ELADÓ nagy telek Illés-u. 53. Bővebbet Lovas Károly, Mihály-u. 86b. Ugyanott eladó 1 íróasztal, Wertheim-kassa, 300 szőlőkaró, 4 kisebb hordó, 4-7 méteres hosszú gerendák. 6251

ELADÓ a háború alatt épült, teljesen új, 3 szobás magánház, villanyvilágítás, gazdasági épületekkel felszerelve, egy hold telekkel, gazdálkodásra igen alkalmas. Cim a kiadóban. 5711

ELADÓ a belvárosban jövedelmező kisebb bérház. Cim a kiadóban. 6010

HENTESÜZLET házzal együtt és egy emeletes ház eladó. Cim a kiadóban. 6058

ELADÓ egy kisebbszerű adómentes magánház kerttel együtt. Cim a kiadóban. 6130

SZŐLŐ Opáloson 2 kat. hold, circa 40-45 hl. terméssel, prsházzal, teljes szüreti berendezés és felszereléssel, 70 hl. hordóval eladó. Bettelheim és Fliszig-ügynökség, Attila-tér 2. I. d. n. 5-7-ig. 6173

4 HOLD SZŐLŐ Apateleken (Mokrai) a legjobb fekvésben, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 6205

Ellátás.

EGY iskolás fiú teljes ellátással egy jobb családnál felvétetik, de csak élelmiszert ellenében. Cim a kiadóhivatalban. 6290

EBÉD ÉS VACSORA KOSZTRA még néhány uriember felvétetik. Cim a kiadóban. 6268

ISKOLÁS fiukat elvállalok teljes ellátásra. Cim a kiadóban. 6269

ISKOLABA JARÓ leánykát ellátásra felveszek. Gondos felügyelet biztosítva. Zongora használat díjtalan. Cim a kiadóban. 6271

TELJES ELLÁTÁSRA vállal 2 kis-leányt Klein Ferencné. Eötvös-utca 5. 6258

URICALAD ellátásra fogad kisebb házat. Bővebbet Minorita-épület, ház-felügyelőnél. 6298

ISKOLÁS GYERMEK ellátásra felvétetik. Ugyanott egy gyermekkosci eladó. Szekeres-utca 4. 6243

DIÁKOKAT teljes ellátásra felveszek. Cim a kiadóban. 6258

KÖZÉPISKOLAI tanulót teljes ellátással felvennék. Veres Ferenc, Forrai-u. Kosárfonó üzlet. 6200

Üzletek.

KIADÓ az Eötvös-utcában október 1-től egy fizethetőség padozott pincével. Bővebbet a kiadóban. 6267

ELADOM szabadkézből a Máriaradnán levő Vasut vendéglő és szállodát berendezéssel együtt. Érdeklődni a tulajdonosnál, Szvoboda Ferenc, Czella, a. p. Baita, vasútállomás Tótvárád. 6167

VILAGOSON A VASUTI VENDÉGLŐ ELADÓ vagy bérbeadó. Értekezhetni Grill Károly, Világos. 6179

Oktatás.

SZAKKÉPZETT OKL. TANITÓNÓ elemi és középiskolai tanulók magántanítását, valamint gyengébb tanulók vezetését vállalja. Perfect német. Andrassy-tér 7. I. em. 8. 6274

DIPLOMÁS TANITÓNÓ, magán és zongora órákat vállal. Cim a kiadóban. 6254

KI VOLNA hajlandó vállalni német és román nyelv oktatását, az írjon a kiadóba „Román nyelv” jellegre. 6255

Mazzantini Lajos

a magyar kir. Opera volt balletmestere

f.é. szeptember 15-től, a Krispin-teremben

tanítási folyamat

nyit, melyre a beiratkozást kéri már a mai naptól kezdve Kepploh Zs. ur üzletében leadni, ahol mindenemű felvilágosítást nyerhet.

Külön rendeztetnek zártkörű felnőtt-, gyermek- és klasszikus táncművészeti tanfolyamok, ugy-szintén a legújabb „Fox-Trott”.

ÁRVERÉSI HIRDETMENY!

Alírott Török Árpád világi kir. közjegyző eszenél közhírré teszem, hogy Mark Béla nagyváradi (Nagy-piac-tér 11. sz. alatti) lakos javára Schwarz Lajos nagyváradi (Teleki-utca 27. sz. alatti) lakos késedelemes vevő terhére és kárára közbenjöttem mellett, circa 750 (Hétszázötven) hektoliter 1917. évi termés garantált, 9 málligán fok tartalmu bor nyilvános árverésen közbenjöttem mellett eladatul jog. Keszpenzfizetés mellett, Gyorokon, Menei-ut 54. házszám alatti pincehelyiségben 1918. évi szeptember hó 4. (négy) nappán délután 4 (négy) órakor.

A bor a nap folyamán, azaz szeptember hó 4. (negyedikén) megiekint-hető árvereltető jelenlétében az árverés megkezdése előtt.

A bor kikiáltási ára hektoliterenkint 700 (Hétszáz) korona, melynél olcsóbban eladatul nem fog és a vételár az Aradhegyvidéki Takarékpénztár R. T.-nál Gyorokon készpénzben azonnal befizetendő.

A bor szeptember 15. (tizenötödikén) vevő hordóiban elszállítandó.

Egyébb feltételek esetleg az árverés megkezdése előtt közhírré válnak.

Kelt Világoson, 1918. évi augusztus hó 30.

6231 Török Árpád k. közjegyző.

Csernovits Péter-utcában

olesón eladó egy

földszintes bérház

1000 hl-es pincével. Ügynökök kizárva. Bővebbet Lujza-utca 1. sz., Dr. Fenyves Vilmos, ügyvéd. 6271

7895-1918. pm.

PALYAZATI HIRDETMENY.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál üresedésbe jött és a legközelebbi törvényhatósági rendes közgyűlés által választás utján betöltendő IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába sorozott 2600 korona kezdő fizetés és 800 korona lakbér járandósággal díjazott II-od aljegyzői állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak és az 1883. évi I. t.-c. 3. §-ában előirt képesítéssel rendelkeznek, hogy képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt, Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságához címzett kérvényeiket a hivatalos órák alatt folyó évi szeptember hó 7-ig bezárólag, hivatalomba nyújtsák be. A város szolgálatában nem álló pályázók egészségi állapotukat hatósági tisztí orvosi bizonyítvánnyal taroznak igazolni.

Arad, 1918. augusztus hó 22.

Varjassy, polgármester.

Pergetett és lépés mézet
 minden mennyiségben veszek legmagasabb napi árrban. Nagyobb átvételnél személyesen jövök. Kivánatra kannákat küldök. 6219
Rosenberg - iroda
 Arad. Telefon 1096.

Kárpitos és díszítő
 szakmába vágó új és javított munkákat pontosan és pontosan eszközöl. 4580

Szatmári György
 kárpitos és díszítő Arad, Tőköl-tér 6. szám (Szent István-utca sarok.)

Elsőrangú
 tölgyfából készült

transzpare és félhardok
 kapható 6193

Steinitzer Géza cégnél
 Nagybecskerek. Telefon 45.

Szobafestő és mázoló

iparágba vágó munkákat a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig jutányos árak és pontos kivitelben elvállal egy helyben mint vidéken

Szirbik Sándor
 szobafestő és mázoló
 Arad, S. Határ-utca 3. sz. (Szerb templommal szemben.) 4968

Viszketegséget,
 előmört, ráht a legvorsabban elmulasztja a Dr. Fiesch-féle eredeti, törvényesen védett „Skaboform-Kenőcs”
 Nincsen szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétes Dr. Fiesch-féleit kérjünk. Próbá tégely 3.-k. nagy tégely 5.-k. Családi adax 12.-k. Kapható Aradon, Hájos Árpád gyógyszertárban, Andrassy-tér 22. Vételről a „SKABOFORM” védjegyre ígve jöjünk. 7151

Ajánlunk kötelezettség nélkül, amíg a készlet tart legolcsóbb napi árrban:

Pipák	Riasztópisztoly és dugó	Szalmakalapok, wattrós és színes darabja 5 korona	Cipőfűzők
Pirol és Sidel fémtisztítók	Regedőhúr	Notaszek	Mosópor
Zsebkések	Szappan	Levélpapírok 100-100	Ténták
Lakatok	Cipőkrém	Paraszti pipaszár	Cigaretta papír
Iron fekete és kopir	Fapipák	Székényypapír	Fénymáz magyar 2,00
Óngyújtó zsinor	Hüvelyek 7-12 koronáig	Papírzsák fehér sup. 5,50	Fénymáz Fernolend 3,00
Korona és lapos kétkötő	Ostorok	Papírzsák barna sup. 4,00	Bőrszár Ia. 4,80
Zseb és rámás tükör	Bakancsszíj	Dohányseleence nickel	Kalap csomagoló
Talpvédők	Margit díszek	Dohányseleence Mache	Selyempapír
Lámpaárak	Csipek	Felvágó papír per 1 kg. 8,00	Pergament papír
Hajtrák	Csipeszövetek	Képalbum	Szűj doromb
Szalagok	Écsetek, messelők, hálócsuk	Tű ár	Ostornyél
Lámpabél	Lökete Ia. trt. 96 K	Cigaretta 1846	Irodai papír
Évcsenkész	Papucsek	Gombok	Bjelli mécs fadobozt
Faszeg	Leon csipek arany és ezüst		Lámpacső

és az összes e szakmába vágó cikkeket.

Fleiszig és Hirschfeld norinbergi rövidára, lámpa és papírara nagykereskedők Arad. Telefon 1004.

**Nagy occa-
siótöbb mint
2000 minta** karikagyűrűk, köves
gyűrűk, aranyláncok,
fülbevalók, brilliáns és
valódi ezüst árukban.

**Központi arany beváltó
ékszerész**

(törvényileg bejegyzett cég) 1741

Arad, József főherceg-ut 12. sz.
Lutheránus templom mellett. — Telefon 1153.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerinti számítjuk.

Minden szó hirdetéséi ára 80 fillér. Vastagabb betűkkel 80 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután fél 6 óráig vesszük fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 3 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

HÓ KIS BARÁTNŐJE lennék valakinek, aki nagyon szeretne. „Szeretni tudnék” jellegére a kiadóban. 6270

JÓ MEGJELENÉSÜ, szépnek mondott, független urleány, középkorú gavallérur Állandó tisztességes ismeretséget keresi. Leveleket „Egyet szeretni nem bűn” jellegére. 6268

ALLANDÓ BARÁTSÁG. Levelet régi címre küldtem, megkapta? Kamilla. 6237

SZÓRAKOZNI vágyó két kis barnaleány, levelezni óhajt későbbi tisztességes ismeretség reményében „Vigkedély” „Rokontélek” jellegére. 6236

Alkalmazást keres.

DEUTSCHES einfaches kinderliebendes Fräulein sucht Stelle. Dieselbe besitzt ein 2-jähriges Zeugnis und ist im Nähen und Handarbeit bewandert. Zuschriften erbeten unter Ida Jink, Battyányi-utca 32/a. 6230

HÁZI VARRÓNÓ, uri házakhoz ajánlkozik. Cím Aranykéz-utca 13. 6234

HADMENTES fiatal ember szept. 15-re nagyobb pusztára gyakornoki állást keres. Cím a kiadóban. 6199

FIATAL MOSÓNÓ uri házakhoz ajánlkozik. Ajánlatokat a kiadóba kér. 6250

GYAKORLATI BIRÓ könyvelőnél délutáni foglalkozást keres. Ajánlatokat „Könyvelő”, jellegére a kiadóban. 6248

URASÁGI KOVÁCS azonnali belépésre állást keres. Strifler Ferenc, Elek 268, Aradmegye. 6166

VEGYESKERESKEDŐ SEGÉD, azonnali belépésre állást keres, beszél perfekt magyarul és románul. Leveleket „Szorgalmas 2.” jellegére a kiadóba kérek. 6197

HADMENTES, érettségizett, könyvelésben teljes jártassággal bíró fiatalember azonnali állást keres. Cím a kiadóban. 6257

Alkalmazást nyer.

MINDENES FŐZŐNŐ és bejárónő ke-restetik. Verböczi-u. 3. Jelenkezni d. u. 2-4-ig. 6217

JÓ IRÁSU nőtlen fiatalember évi 2400 korona fizetéssel jegyzői gyakornokként felvétetik, rokkantak előnyben részesülnek. Mondorlaci körjegyző. 6276

MINDENES keresetük jó fizetéssel. Thékóly-tér 5. I. em. 2. 6240

IRODAI TEENDŐKBE JARTAS Irodánál keresünk azonnali belépésre. Faszakmában jártasak előnyben részesülnek. 6242

ÜGYESEN RAJZOLÓ gyakornokok építészeti irodába, ugyanott köntöves tanulók is felvétetnek. Cím a kiadóban. 6259

PINCEMESTERT keresek mielőbbi belépésre. Olyanok, kik kertészetbe vagy magtári teendőkben jártasak, előnyben részesülnek. Dr. Eles Géza, Bokazeg. 6171

JOBH HAZBÓL való fiu faterkedésbe gyakornoknak azonnali felvétetik. Kohn Fülöp, Battonya. 6172

PERFEKT KÖNYVELŐT keresünk azonnali belépésre. Ajánlatokat fizetési igények megjelölésével kéri Györök község központi szeszifőzője Györök. 6214

KIFUTÓ FIU, 16 fizetés mellett, nyomdánkban alkalmazást nyer.

Lakást keres.

BUTOROZOTT SZOBÁT konyhával vagy konyhahasználattal keres tiszt házaspár. Cím a kiadóban v. telefon 1046. 6235

ANNAK, AKI november 1. vagy előbb is elfoglalható megfelelő 2, esetleg 3 szobás lakást ajánl, 150 koronát fizetnek. Lehet udvari is. Cím a kiadóban. 6229

Kiadó lakás.

BUTOROZOTT SZOBA kiadó. S. Határ-utca 14. sz. 6291

EGY butorozott szoba zongora használattal kiadó. Kossuth-utca 58. 6271

BOROS BENI-TEREN emeleten villanyvilágításra berendezett egy utcai és udvari szobából álló butorozatlan garzon lakás szeptembertől kiadó. Bővebbet Batthyányi-utca 33a, földszint, kaputól balra. 6261

BUTOROZOTT szoba, konyha villany-nyal azonnal kiadó. Kossuth-utca 25. szám. 6272

Vétel és eladás.

1 DRB. borszivattyu eladó. Megtekinthető Hősig Ottó szivattyuműhelyében, Arad, Rákóczi-utca. 6289

1 DRB. finom vászon vadonatúj női ing eladó. Cím a kiadóban. 7000

EGY ÖT LADÁS lisztes fiók eladó. Arpad-tér 1. (Kifőzde.) 6249

EGY NAGY piaci állvány, ernyő 8 méter átmérőjű, eladó. Határ-utca 3. 6232

BUTOROK és különböző lakberendezési tárgyak eladók. Tudakozódhatni Lipót-utca 12. alatt. 6263

ELADÓ egy teljesen felszerelt tisztai bőrnyerég és egy kerékpár. Bővebbet az ösztentannai körorvosnál. 6273

INGUSZ I. ÉS FIA KÖNYVKERESKEDESBEN használt és új tankönyvek kaphatók az összes aradi iskolák részére. 6275

MEGÉRKEZETT egy vagon dinya, káposzta és hagyma, melyet maximális áron árúsítunk. Luttvácz József, Arad, Telefon 815. 1141

HASZNALT ajtók és ablakok eladók. Thékóly-tér 4. 6264

EGY HERMELIN garnitúra és egy kis leányka kabát eladó. Bővebbet a kiadóban. 6271

ELADÓ asztalok, állványok, pamlag, kredenc, 8 fiókos szekrény. Mikes Kelemen-utca 18. 6292

KEGYI BOR hektónként kapható. Dr. Petrácz Jánosné, Arad, Lázár Vilmos-utca 4. sz. 6297

BORPARIAT kisebb és nagyobb mennyiségben kapható Färber Lajos cégnél, Arad. 6238

RÖVID, keresztüros, jókarban levő zongorát keresek megvételre. „S.” jellegére Alvácza. 6241

EGY FINOM sötét zöld szövet ruha, közép termetre, eladó. Cím a kiadóban. 6253

ELADÓ 3 drb. új Mabilie rendszerű 150 literes szőlő sajtó és egy Mavfart bogozó. Kucses Károly, Makó. 6247

ELADÓ ZONGORA, rövid, fekete keresztüros, jókarban, megtekinthető d. u. 4-5 óra között. Cím a kiadóhivatalban. 6262

CSOMAGOLÁSRA használható cementes hordódongák, abronccsal együtt eladók. Cím a kiadóban. 6260

ÚJ BUTOROZLET Arad, Deák Ferenc-utca 40a. mindennemű butor kapható futányos áron. Különösen ajánl amerikai íróasztalokat, egy szalon-garnitúrát, egy nagy gardérobe szekrényt. Wiegenfeld cég. 6073

JÓKARBAN lévő magánjárom cséplő-garnitúrát 8-10 lóerőst megvételre keresek. Cím a kiadóban. 6045

FINOM csemegeszőlő kapható nagyban és kicsinyben Winkler József szőlőbirtokosnál, Batthyány-u. 11. Telefon 410. 6124

BENOIDGÁZVILÁGÍTÓ készülék eső-vezetékekkel és csillárokkal eladó. Cím Mohilla Antal, Piski. 6145

SZERBIAI édes szűrt SZILVAIZ minden mennyiségben kapható kilogrammonként 5 koronáért. Róth József-né Arad, Deák Ferenc-utca 29. Telefon 989. sz. 6204

SZERBIAI ÉDES, szűrt SZILVAIZ minden mennyiségben kapható kilogr.-ként 5 koronáért. Werner Dánielné, Kossuth-u. 88. 6203

TANKÖNYVEK az összes iskolák részére, újak és használtak és előírt tan-szerek kaphatók Krausz Paulin könyvkereskedésében, Színházépület. 6211

ZOMBOLYAI 253. sz. kátrányzatlan hornyolt cserepet nagyban és waggontételben is ajánlunk. Pankotai cementárnyvár, Pankota. Telefon szám: Pankota 9. és Arad 10-84. 4090

VOROSHAGYMAT, foghagymát, zöld-ségféléket, főzőtököket stb. a maximális árak keretein belül szállítunk. Arad-galmi Részvénytársaság, Makó. 351

HASZNALT OLOM megvételre keresetnek. Bővebbet a kiadóban. 2100

Különféle.

ELVESZETT péntek reggel fél 8 óra felé a kis vasuton egy kölesönként fekete selyem, sárga csontnyelű esernyő. Becsületes megtaláló kéri jutalom ellenében Bercsényi-utca 5. szám alatt leadni. 5901

MINDENEMÜ varrást és javítást jutányos áron elvállal. Peckay Lajosné, Széchenyi-utca 2. 5971

NAGYRADECSULT megrendelésemet értesítem, hogy megbízásokat elfogadok. Fekete Árpád, női szabó, Teleky-utca 2. 6210

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvétetnek a Messenger-boy Irodában, Klein I. hirdetés és hírlapirodájában, Zrínyi-utca és a Kossuth-utcai papírüzletben.

**Apróhirdetéseket
lásd a 11-ik oldalon.**

Aranynak beváltom grammját 19.— K-ig

14 karátos arany grammját 11.— K-ig

Ezüstnek beváltom grammját 2.— K-ig

Központi arany beváltó

ékszerész

(törvényileg bejegyzett cég) 1741

Arad, József főherceg-ut 12. sz.
(Lutheránus templom mellett.) — Telefon 1153.